

NARODNI DNEVNIK

Naša vaka dan opoldne, izvenredne nedelje in praznika.

Naša naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, izvenredno Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2332.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisane vprašanje naj se priloži znanke za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.033.

Rdeči teror.

V Moskvi se je pričela zopet doba terorja in kot prvi začetek je dalo G. P. U., naslednica Čeke, ustreliti 20 bivših monarhistov. Ta nezasišani umor naj bi bil odgovor na atentate kapitalistov vsega sveta proti sovjetskemu mogotcem, v resnici pa so bili vsi ti ljudje ustreljeni že pred atentatom na Vojkova in samo vest o njih usmrtnosti je bila objavljena po atentatu.

Večina teh ljudi je bila že leta in leta v sovjetskih zaporih in zato naravno ni bila niti najmanj kriva na dogodkih, ki so prestrašili in razburili sovjetske mogotce. Pa vprašanje krivde ali nekrivde obsojencev sovjetske magnate sploh ne zanima in njim je popolnoma vseeno, če so bili obsojenci krivi ali ne. Njim je šlo le za teror in zato so smatrali vse aretirance samo kot take, ki jih je treba v prvem ugodnem trenutku usmrtiti, da bi s temi smrtnimi obsodbami preplašili »srečne« prebivalce Rusije, da ne bi niti pomislili na boj proti sovjetskemu režimu. Ker se sami boje ljudske nejevolje, zato hočejo sovjetski mogotci s terorjem preplašiti druge. V tem je vzrok sovjetskega terorja, v tem pa tudi vsa moralna mizerija sovjetskih generalov.

Je naravno, da skuša vsak režim ohraniti svojo vladno in da seže tudi po najvišjih sredstvih, če se drugače ne more ubraniti pred svojimi nasprotniki. Iz tega stališča je bilo deloma tudi razumljivo, če so v prvih letih svoje vlade sovjeti proglasili najbrezobzirnejši teror, ker je pač bil tedaj teror edino sredstvo, da so ohranili sebi moč. Toda med tem so minila leta in leta in oktobra meseca bodo sovjeti praznovali že desetletnico svojega vladanja. Da pa morajo sovjeti po desetih letih obnoviti teror, da si v desetih letih vladanja niso znali pridobiti nobenega drugega sredstva, v tem je največji fiasko, ki ga mora doživeti katera vladajoča stranka. To dejstvo dokazuje, da je ta vladajoča stranka sploh brez vsake ustvarjalne sile in da je njena edina opora krvnik. To dejstvo dokazuje, da so sovjeti prav na isti višini, ko azijski satrapi in da so instalirali v Rusiji drugo tatarsko carstvo.

In v trenutku, ko imajo sovjeti najtežji konflikt z Anglijo, v tem trenutku obnavljajo sovjeti svoj barbarski teror. Kakor da bi hoteli napraviti svoje poslednje simpatije, kakor da bi hoteli vsemu svetu dokazati, da so imeli angleški lordi prav, ko so dejali, da z ljudmi, kakršni so v sovjetih, ne more imeti noben dostojen človek nobene zveze. Silno slaba mora prestiti sovjetom, da so se spozabili k tako slabemu in usodnemu koraku, kakor je obnove terorja. Zakaj znak slabosti je teror in z obnovo terorja so se znašli sovjeti na isti liniji z g. Mussolinijem.

Ne more sicer danes nihče v Rusiji večji boljševikov in tudi fašisti se lahko danes še posmehujejo vsem svojim notranjim nasprotnikom. Toda drugo vprašanje je, kako dolgo bo še njih moč trajala, ker v isti meri ko doma, izgublajo eni ko drugi tudi vse simpatije v Evropi. S terorjem morejo sicer doma onemogočiti vsak odpor, s prav nobenim nasiljem pa si ne morejo pridobiti simpatij kulturnega sveta.

Za vsako državo pa pride enkrat čas, ko te simpatije potrebuje, ali pa doživi v svoji zunanji politiki katastrofo. Tako fašisti, ko sovjeti imajo danes dovolj vzroka, da s skrbjo gledajo v bodočnost, kako bodo rešeni konflikti, v katere so zapleteni. Zakaj, če ne bodo ti konflikti za nje ugodno rešeni, bo konec tudi njih glorijske doma.

Naša nota Zvezi narodov o albanskem konfliktu.

Beograd, 13. junija. Naše zunanje ministrstvo je včeraj poslalo tajništvu Zveze narodov odgovor na notifikacijo albanske vlade, naslovljeno na Zvezo narodov:

Poslaništvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Tirani je dne 28. maja t. l. od neke privatne osebe izvedelo, da je bil dne 27. maja popoldne ob 5. v Draču aretiran dragoman jugoslovanskega poslaništva v Tirani Djurašković in da se je v njegovem stanovanju izvršila hišna preiskava. Odpravnik poslov poslaništva je dognal, da so te vesti resnične in je zato odšel v Drač. Pri tem je ugotovil, da so Draškoviću odvzeli vso korespondenco kakor tudi nekatere predmete, ki jih je dragoman po nalogu poslaništva imel s seboj ter slednji dve pismi, namenjeni odpravniku poslov. Sam državni tožitelj je pred prefektom izjavil, da sta bili Djuraškoviću odvzeti ti dve pismi.

Djurašković je res albaneski državljani. Toda on je bil javno v službi jugoslovanskega poslaništva, kar je bilo vsem oblastvom znano. Zato bi se bilo moralo s tem večjim obzirom postopati napram jugoslovanskemu poslaništvu. Poslaništvo ni bilo prav nič obveščeno o postopanju proti Draškoviću. Tudi ni bilo objavljeno, da bi po kakem svojem uradniku prisostvovalo preiskavi. Končno tudi naknadno ni bilo obveščeno o aretaciji dragomana in o hišni preiskavi pri njem. Tudi niso bili poslaništvu vrnjeni spisi in pisma, ki vendar spadajo njemu. Odpravnik poslov je zato osebno še isti dan vložil pri notranjem ministru protest. Ta pa je izjavil, da mu je stvar popolnoma neznana. Telefonično je potem zahteval od zunanjega ministra, da ga čimprej službeno obvesti o vsej stvari in da mu pošlje korespondenco, ki je bila zanj namenjena. Odgovorilo se mu je, da se je za odločitev o tej stvari zahtevalo sklicanje ministrskega sveta. Zunanji minister je dne 29. maja na ponovno vprašanje odpravnika poslov odgovoril, da albanska vlada Djuraškoviću ne prizna lastnosti službenca jugoslovanskega poslaništva, ker ni bila o tem pisмено obveščena. Dragomana ne morejo pustiti na svobodo, ker so našli pri njem jako kompromitujoč material.

O tem je poslaništvo obvestilo svojo vladu, hkrati pa ob 5. popoldne poslalo albanski vladi pisμένο noto, v kateri protestira proti nekorektnemu postopanju in zahteva, da se Djurašković izpusti na svobodo. Nota je bila izročena osebno zunanjemu ministru, ki je odgovoril, da bo dal pismen odgovor, da je postopanje albanskih oblastev samo obramba življenjskih interesov Albanije, ker so se pri Djuraškoviću našle zelo kompromitujoče listine. Poslaništvo pa tega odgovora niti 31. maja, niti 1. in niti 2. junija še ni dobilo.

Albanski pooblaščen minister v Beogradu je 2. junija popoldne priobčil našemu zunanjemu ministru brzojavko, da je poslanik v Tirani zaradi aretacije navadnega albanskega državljanca, katerega imenovanje za uslužbenca jugoslovanskega poslaništva ni bilo albanskemu zunanjemu ministru nikdar notificirano,

Tedaj pa pride grozna ura obračuna, ki ne bo samo grozna za teroriste same, temveč bo moral za grehe teroristov plačati račun tudi ruski narod.

In da vse neizmierno gorje, ki ga je vsled sovjetskega terorja ruski narod že moral pretrpeti, še ni oprostilo ruski narodu od plačevanja tega računa, je tako silno tragično, kakor je tragična zabloda in brezvestnost ljudi, ki posegajo po terorju.

poslal albanskemu zunanjemu ministru noto, v kateri so se rabili taki izrazi, kakor v mednarodnem občevarju niso običajni.

Zunanji minister je albanskemu poslaniku nato odgovoril, da se ne more razgovarjati o noti, ki je bila šele peti dan izročena, ko vidi, da v tej brzojavki albanska vlada niti z enim izrazom ne obžaluje tega, kar se je zgodilo, in vztraja uporno pri trditvi, da aretirani Djurašković ni dragoman, čeprav je to dejstvo znano vsem albanskim oblastvom in tudi predsedniku republike in čeprav je pet dni pred aretacijo Djuraškovića tajnik zunanjega ministra Vlora prišel vprašat v našo poslaništvo, ali je Djurašković še vedno v naši službi in je na to dobil pozitiven odgovor. Albanska vlada tudi z ničemer ne opravičuje zagrešenih napak napram našemu poslaništvu. Albanskemu poslaništvu je bilo dalje odgovorjeno, da se bo predvsem zahtevalo, da albanska oblastva izpuste Djuraškovića na svobodo.

Odpravnikov poslov v Tirani je bilo drugi dan brzojavno ukazano, da zahteva brezpogojno izpustitev Djuraškovića na svobodo. Če se temu ne ugoti, naj zahteva potno listino in zapusti Tirano. Odpravnik poslov v Tirani je to zahtevo stavil 3. junija ob 10. dopoldne, torej 8 dni po aretaciji Djuraškovića. Na zahtevo albanskega zunanjega ministra je dal tudi pisμένο ta protest in hkrati zaprosil za potne liste, ako bi se zahtevi ne ustreglo.

Albanski poslanik v Beogradu je 3. junija opoldne priobčil zunanjemu ministru brzojavko predsednika albanske republike, v kateri ta poroča, da je dal ukaz, Djuraškovića pustiti na svobodo, ako naša vlada zaukaže svojemu poslaniku v Tirani, da preklicuje preostre izraze v svoji noti. Na to je naš zunanji minister odgovoril, da smo v Tirani že prej zahtevali, da se Djurašković brezpogojno izpusti. Če bo Djurašković izpuščen, bo naš zunanji minister po pregledu besedila note izraze, ki se nanašajo na albansko vladu, kolikor bi bili preosiri ublažil.

Niti 3. niti 4. junija Djurašković še ni bil izpuščen iz zapore. Zato je 5. junija zvečer naš odpravnik poslov v Tirani z obojem vred zapustil Tirano.

V noti se končno pravi, da naša vlada ne zahteva, da bi Svet Zveze narodov razpravljal o konfliktu, da pa Zveza Narodov na razpolago, če bi ta smatral razpravo za potrebno.

JUTRI KONFERENCA PARLAMENTARNIH ŠEFOV.

Beograd, 13. junija. Predsednik skupščine Marko Trifković je za terek sklical sestanek načelnikov parlamentarnih skupin. Na tem sestanku bo zunanji minister dr. Marinković opisal zunanji položaj.

V VARŠAVI PRIČAKUJEJO NOVO NOTO SOVJETOV.

Berlin, 13. junija. Iz Varšave javljajo, da tamošnji diplomatski krogi čakajo na drugo noto, ki jo bo poslala sovjetska vlada. Nota je že izdelana. Kot se doznava, vsebuje druga nota sovjetske vlade zahtevo, da sodeluje pri sodni obravnavi glede umora sovjetskega poslanika dr. Vojkova — sovjetska vlada. Poljski politični krogi trde, da poljska vlada tej zahtevi sovjetske vlade ne bo ugodila, četudi bo radi tega prišlo do novega konflikta.

Odločitve še ni.

Beograd, 13. junija. Kritičen položaj vlade se v teku včerajšnjega dne še vedno ni izboljšal. Sicer pa je vladalo v Beogradu politično zatišje.

Najvažnejši dogodek je bil sestanek predsednika vlade Velje Vukičevića s prvaki radikalnega centra, s katerimi je konferiral o vseh spornih vprašanjih. Javljajo, da do popolnega sporazuma med Vukičevićem in centrom ni prišlo, zlasti radi zahtev Uzunovića in Bože Maksimovića v pogledu imenovanj višjih uradnikov in vprašanja kandidatur pri bodočih volitvah.

Včeraj bi moral biti tudi sestanek med zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovićem in predsednikom vlade Veljo Vukičevićem. Do tega sestanka pa ni prišlo, ker je Velja Vukičević prebil celo popoldne na Savi. Govori se, da se je hotel Voja Marinković informirati pri Vukičeviću o rezultatih pogajanj med radikalnim centrom in predstavnikom vlade, da bi potem na podlagi dobljenih informacij demokratski klub določno formuliral svoje zahteve napram radikalni stranki. Demokrati bodo s svojimi zahtevami počakali, dokler ne bodo posamezna sporna vprašanja med radikali popolnoma rešena.

Za danes ob 10. je sklicana seja ministrskega sveta. Na tej seji se bodo obravnavala zunanje-politična situacija in pa odnosi radikalnega centra napram vladi. Pričakujejo, da bo na seji prišlo do popolnega razčiščenja v pogledu medsebojnih odnosov vladnih grup.

Značilen je bil včeraj sestanek med Veljo Vukičevićem in predsednikom narodne skupščine Marko Trifkovićem. Oba prvaka sta nekaj časa med seboj konferirala, nato pa sta oba odšla h Aci Stanojeviću. Ta sestanek se v političnih beograjskih krogih zelo živahno komentira, ker se sestanek med Veljo Vukičevićem in Markom Trifkovićem že dolgo ni vršil. Velja Vukičević bi rad, da bi pašicevci podpirali vladu preko glavnega odbora. S tem bi se za Vukičevića položaj znatno izboljšal, ker bi bil sedaj varen pred napadi iz radikalnega centra. — Pašicevci so se včeraj med seboj veliko pogajali in razgovarjali, kako bi odgovorili na ponudbo Velje Vukičevića. Predsednik narodne skupščine Marko Trifković je ves dan konferiral z odličnimi prvaki pašicevskega krila radikalne stranke.

Politični krogi smatrajo, da se bodo rešili odnosi med posameznimi vladnimi skupinami in grupami v radikalni stranki še tekom današnjega dneva. Istotako bo rešeno tudi vprašanje novih volitev. Velja Vukičević bo odšel v Topolo, kjer bo ostal samo nekaj časa, takoj nato pa se bo vrnil v Beograd. Govori se, da ako ne uspe njegova misija in ne reši vseh aktualnih vprašanj, da poda ostavko celokupne vlade.

KLEVETE SE NADALJUJEJO.

Beograd, 13. junija. Nekateri bolgarski listi so prinesli vesti, da je neka emigrantska četa, ki se je formirala na našem ozemlju, napotena v Bolgarijo. Ta vest je popolnoma izmišljena.

SPORTNE VESTI.

Split, 13. junija. Hajduk : B. S. K. 5 : 1.
Subotica, 13. junija. Sašk : Sand 4 : 0.
Beograd, 13. junija. Rezerve B. S. K. : F. S. K. (iz Sofije) 4 : 1.
Gradjanski : Semering 2 : 1.
Hajduk (Sarajevo) : Hajduk (Osijek) 1 : 1.

„Jutrov“ in dr. Žerjavov odgovor na članek g. Jeleniča in naša izvajanja.

V »Politiki« sta odgovorila na članek g. Jeleniča »Na braniku — bankokratije« gg. dr. Žerjav in dr. Budisavljevič. Njiju odgovor je v bistvu popolnoma enak odgovoru, ki ga je dan popreje objavilo »Jutro«, samo da je članek obeh poslancev obširnejši in v zadevi obrestne mere tudi konkretniji.

Radi priznamo, da je v interesu naših zadruget, če znaša obrestna mera za vloge pri Državni hipotekarni banki manj kot 6 odstotkov in v tem oziru tudi ni nastop obeh poslancev izzval prav nobene kritike. O tej stvari je torej debata nepotrebna, razven če bi se hotelo pojasniti, zakaj bi slovenski vlagatelji dobili za svoj denar manj kot srbski. Enako bi tudi bilo treba pojasniti, kako bi mogla podružnica hipotekarne banke pri nenakni obrestni meri v Sloveniji delovati. Kajti, če bi dobili Slovenci za vloge, ki jih vložijo v zagrebški ali beograjski podružnici 6 odstotkov, v ljubljanski pa manj, potem je jasno, da v ljubljanski podružnici sploh ne bi vlagali svojih denarjev. Ravno v tej stvari pa ne govorita niti gg. poslanci in niti »Jutro«, temveč povdarjajo le važnost zadruget, kakor da bi o tem sploh kdo dvomil.

Pa kakor rečeno, je vse to le postransko vprašanje, čeprav važno, vendar pa je po našem trdnem prepričanju jedro vse stvari in vsega spora čisto drugje.

Slovenska javnost tudi po dveh člankih »Jutra« in članku dr. Žerjava še vedno čaka na pojasnilo:

Zakaj naj bi morala Drž. hipotekarna banka določevati obrestno mero s sodelovanjem bank in drugih denarnih zavodov in v čem naj bi to sodelovanje obstajalo.

To je kardinalno vprašanje in na to vprašanje naj da »Jutro« svoj odgovor. Vsa javnost je namreč prepričana, da je tako sodelovanje absolutno nepotrebno, ker bodo tudi voditelji hipotekarne banke imeli toliko uvidnosti in bodo tudi toliko poznali naše kreditne razmere, da ne bodo delali nobenih zmešnjav.

Pač pa obstoji tu druga in prav resna nevarnost, da bi moglo sodelovanje bank onemogočiti znižanje obrestne mere za kredite, ker so banke pač zainteresirane na tem, da je napetost med obrestmi vlog in obrestmi posojil čim večja. Interes bank je pač v tem, da naredi čim večji čist dobiček, ker niso banke nobena dobrotvorna podjetja, temveč pridobitna. Interes Drž. hipotekarne banke pa je ravno nasproten, da ta dobiček bank zmanjša s tem, da čim bolj zniža napetost med obrestmi vlog in onimi posojili.

Tu sta torej dva čisto kontrarna interesa, kako pa naj potem postane sodelovanje bank in hipotekarne banke uspešno, pa ne razumemo niti mi in niti vsa druga javnost. Zato pa tem odločneje zahtevamo v tej stvari pojasnila.

Da je tako pojasnilo zelo potrebno, uči tudi izkušnja, ker so tu danes denarni zavodi, ki silno potrebujejo visoko razliko med obrestmi vlog in posojil.

Stvar je mnogo prevažna, da bi se dala odpraviti le s par besedami in splošnimi frazami. Naša trgovina, obrt in industrija danes sploh nima večjega interesa, kakor da zniža obrestno mero za kredite. Mi sploh ne pridemo iz gospodarske krize, če se to čimprej ne zgodi in vsi vemo, da se to nikdar ne bo zgodilo, če ne bo v Sloveniji deloval zavod, ki bo imel vsled visokih obrestni za vloge čim več denarja in ki bo ta denar posojal po tako nizkih obrestih, da bodo morali vsi zavodi slediti njegovemu primeru, ali pa bodo nesposobni za vsako konkurenco.

Ne tajimo, da ne bo v prvem hipu situacija za vse denarne zavode lahka, toda za manj solidne zavode situacija že danes ni rožnata. V dobah inflacije je bila pač dolžnost denarnih zavodov, da si prisrke rezarje za dobo sedmih suhih let in če nekateri zavodi tega niso znali storiti, je krivda le na njih strani. Enako je jasno, da je sedanja hipertrofija denarnih zavodov in bank nezdruživa in tudi brez nastopa Drž. hipotekarne banke bi morali še mnogi denarni zavodi iskati svojo rešitev v fuziji. Nobena nesreča pa ni pri tem, če ne bo treba Sloveniji plačevati tako visokih in tako številnih direktorskih plač, ker pač Slovenija sploh ni tako bogata, da bi take izdatke zmogla.

Upamo, da bodo tudi trgovci, obrtniki in industrijalci posvetili tej zadevi vso važnost in da ne bodo odnehal, dokler ne bo stvar pojasnjena, že zaradi tega, da spoznajo, kdo faktično brani njih interese, kdo pa brani interese bank.

Toliko o tej stvari za danes, sedaj pa še par besed

»Jutro«.

Samoposebi se razume, da se »Jutro« ne more oprostiti stare netaktičnosti, da ne imenuje onega, s katerim se razgovarja, z njegovi pravi mimenom. Ta netaktičnost »Jutra« nas pravzaprav oprošča vsake dolžnosti odgovora, če pa odgovarjamo vseeno, potem storimo to le v interesu javnosti.

Z ogorčenjem zavračamo insinuacije »Jutra«, ko da bi mi nastopili v tem zmislu, da se ne bi nehal časi velikih zaslužkov. Vsa javnost ve, da je glasilo SDS najmanj poklicano se v tem oziru trkati na prsa. Sicer pa vsa naša izvajanja dokazujejo, da je »Jutro« stavek samo demagoška fraza, namenjena za prevdarnost naivnežev, ne pa resnih debaterjev.

Groteskno pa je, če »Jutro« govori o skrbih za zadruget in manjše denarne zavode. Zakaj vendar ni »Jutro« odkrilo to svojo skrb malo prej in sporočilo tem zadruget in denarnim zavodom, da naj ne vlagajo denarja v gotovo banko? Vsaj si ne moremo misliti, da prvi in vodilni list ne bi vedel o stanju te banke! In vendar bi si »Jutro« pridobilo večno hvaležnost teh zavodov, če bi pravočasno nastopilo, mesto da odkriva sedaj svojo skrb, ko je ta že čisto odveč! Ali pa naj bo v tej občeobširni vredni skrb za zadoščenje neke prikriti sanacijske akcije?

Ne, gospodje! Za nobeno kampanjo v svrhu velikih zaslužkov pri poddeljevanju kreditov ne gre, temveč gre samo zato, da bodo dobivali naši trgovci, obrtniki in industrijalci tako cene kredite, da ne bodo delali samo za obresti in banke, temveč da bo tudi njim za njih pošteno delo nekaj ostalo.

In samo za to gre nadalje, da bo naše gospodarsko prišlo iz krize, v kateri se nahaja v prvi in glavni vrsti le zaradi visoke kreditne obrestne mere.

V tem oziru naj da potrebna pojasnila »Jutro« in v tem oziru naj tudi nastopijo naši pridobitni sloji, če hočejo, da se bo njih delo izplačalo in da ne bodo večno delali le za obresti.

Še o debaklu delavskih voditeljev.

Naša izvajanja o polomu delavskih voditeljev so zadela v živo in povzročila v delavskih vrstah zdravo in plodno debato. V vrstah raznih delavskih voditeljev pa je bil učinek naših izvajanj seveda malo drugačen, ker so ti pač spoznali, da bi moglo postati za nje zelo nevarno, če bi si delavci približje ogledali ne samo nekatere svoje voditelje, temveč tudi gotove zveze, ki so se v zadnjem hipu pojavile.

Zato smo bili prepričani, da bodo naša izvajanja izzvala besen odgovor pri nekaterih gosposih in zato smo tudi z veseljem vzeli v roke zadnje »Delavsko politiko«, ker smo vedeli, da bo v njej tudi nekaj za nas. In nismo se motili, bilo je dosti za nas in sicer v tonu, kakršnega pač premore »Delavska politika«, ki misli, da je v sili takšno zmerjanje argument.

Ker pa se iz vseh izvajanj »Delavske politike« vidi, da ni »D. p.« naših izvajanj popolnoma razumela, ji je enkrat povemo, v čem in zakaj vidimo polom delavskih voditeljev.

V Sloveniji je fabriška in obrtniškega delavstva okrog 50.000. Če bi bilo delavstvo količkaj organizirano, bi moralo imeti pa Kranjskem najmanj dva in na Štajerskem tudi najmanj dva mandata. V resnici pa nima nobenega vsled popolne razcepljenosti, ki vlada med delavstvom in to v prvi vrsti le vsled osebnih razprtij raznih »voditeljev«. Vsak bi hotel biti prvi, dočim ni niti eden teh ljudi dokazal svoje sposobnosti za tretje ali četrti mesto.

Vse to je zlasti jasno pokazal vsedelavski zlet. Kakor pove že ime, bi moral biti ta zlet manifestacija vsega delavstva in če prireditelji niso mogli pridobiti za zlet vse delavske stranke in skupine, potem tudi ne bi smeli prirediti vsedelavskega zleta. Ker pa niso upoštevali te najbolj elementarne logike, je na zletu prišlo do prepira in mesto manifestacije delavske enotnosti je videla Ljubljana manifestacijo delavske razcepljenosti, ko da ta že ne bi bila dovolj znana.

Vsedelavski zlet bi moral biti čisto delavska manifestacija in prireditelji bi morali skrbeti, da ne bi mogel nihče postaviti svojega piskrčka poleg. Vendar ne bodo delali delavci štafeto drugim. Sedaj pa vprašamo, zakaj so zagrebške »Novosti« — menda poznajo gospodje pri »D. p.« zvezo »Jutra« in »Novosti« — tako hvalile miting. Na vsak način zato, ker jim je šel ta miting v račun,

kakor jim gre v račun, da socialistični tisk v Sloveniji — seveda le slučajno — v zadnjem času tako krepko udriha po klerikalnih, da je na vse druge delavske »priatelje« pozabil. To tudi mi vemo, da delavci na Kongresnem trgu niso hoteli v nobenem oziru manifestirati za takozvani napredni blok in tudi tega ne tajimo, da so bili z delavci tudi vsi idealni voditelji, toda aranježi zleta so bili očitno slepi, a v takih rečeh je slepota nedopustna in treba je z jasno besedo vse dvome razpršiti. Zakaj pa te besede ni bilo?

Otročeje je, če piše »D. p.«, da drži naš članek, če smo mislili le na komunistične voditelje. Žalibog tega veselja »D. p.« ne moremo storiti, da bi njenemu upu pritrdili. Mi smo mislili na gotove delavske politike, brez ozira, kateri struji pripadajo in da smo imeli prav, dokazuje izjava najboljšega govornika na mitingu, sodruga Fim m e n a, ki je jasno govoril o pustolovcih, katerim nasledajo delavci. Na iste ljudi smo mislili tudi mi in morda bo tudi še »D. p.« spoznala, da ti ljudje tudi obstoje in sicer ne le pri komunistih.

Kaj bi mogli imeti delavci od delavskih strank in kaj so že včasih imeli, vedo vsi delavci. Ravno tako pa danes tudi vsi delavci vedo, da od sedanjih voditeljev nič nimajo in zato dobivajo sedanje stranke pri vsakih volitvah vedno manj glasov in so njih kandidati le še številni mandati in to celo v okrajih, kjer so trboveljski rudniki. In na vse to si upa »Delavska politika« biti še ponosna in se zgražati, če kdo konstatira polom voditeljev.

Pa o tem bomo spregovorili v kratkem še kaj več in potem bo morda tudi »Delavska politika« spoznala, da je bila že davno njena dolžnost, da je z odkrito besedo nastopila proti raznim »voditeljem«, če je seveda res pravo delavsko glasilo.

Na vse ostale »duhovitosti« in netaktičnosti »Delavske politike« pa seveda ne moremo reagirati, ker nam gre za stvar, ne pa za kakšne cene efekte, kakor »Delavska politika«.

Širite
»Narodni Dnevnik«!

Pismo iz Italije.

Italijanska domišljavost. — Vohunstvo, obrekovanje, žalitve. — Iredentistična propaganda. — Vaba za ljubezen.

Z. Z. — V Italiji, 9. junija.

Da je Italijan vobče silno domišljav, je splošno znano; ali domišljavost, kakor se je razpasla v fašistovskih krogih, odkar se je fašizem povzpela na vladno, pa v resnici presega že vse meje. Danes je od prvega do zadnjega fašista vsak kar najtrdneje prepričan, da ves svet občuduje in obožuje njihovega »Dučea« kot neki nečloveški naravnost božanski pojav, fašizem kot višek vsega političnega, kulturnega in gospodarskega snovanja in delovanja, fašistovski Italijo pa kot nedosegljiv vzor moderne države. V tej domišljavosti si potem fašizem domišlja, ne samo da sme, temveč da naravnost mora nastopati kot učitelj napram evropskim narodom, z vso pravico, da jim daje lekcije za vse njihovo zunanje in notranje življenje. Zlasti pa si rad prisvaja to pravico napram manjšim narodom, katerim še tem rajši vsiljuje svojo modrost, ker smatra, da je v strahu pred njegovo močjo sploh ne morejo in ne smejo odklanjati. Od leta 1924 sem, odkar je bila v Rimu podpisana prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo, se je prav posebno skušal usiljevati s svojo vlogo sedaj ljubeznjivo prigovarjajočega, sedaj zopet strogo karajočega preceptorja naši državi in našemu narodu, in če se dotaknemo najnovejših dogodkov, albanskega spora, vidimo takoj, kako hoče na vsak način postati edini odločujoči činitelj v sem našem javnem življenju. Od meseca marca letošnjega leta sem, ko je rimska vlada sprožila albansko vprašanje, pa vse do danes, ko je prišlo zopet po njenih spletkah do prekinjenja diplomatskih odnosov med Beogradom in Firanom, vidimo celo nepretrgano vrsto italijanskega vmešavanja v naše najintimnejše notranje stvari. Italijanski vohunstvo, ki ima svoja izhodišča in oporišča vsepovsod, kjer si je fašistovska Italija stvarila na naših tleh kako službeno ali neslužbeno postojanko, je prebrskalo in preretalo vse naše narodno državno udejstvovanje. Vrgli so se na našega kralja, na našo vojsko, na našo mornarico, na naše narodno predstavništvo, na naše politične, kulturne in gospodarske ljudi in stvari, sploh na vse, in v italijanskih listih se morejo čitati dan za dnem o našem narodu, naši državi stvari, pretirane in nepretirane, katere marsikdaj niso niti oddaleč znane nam samim, ki živimo in delamo med njimi in z njimi. In potem tisti, danes, če so prilike take, brezobzirno zaničujoči, sirovo žaljivi, drugič pa zopet, če so okoliščine drugačne, enako zbadajoči pomolovano prizanašajoči ton, v katerem groze in pišejo o naših stvareh! Ali pa njihovi sladkobesedni, v bistvu pa naš narodni in državni čut v nič ponižujoči nasveti, kaj naj storimo vse, da si bomo zagotovili njihovo trajno, neminljivo prijateljstvo!

Svoj višek je dosegla ta fašistovska igra z nami in našimi stvarmi v rimskem »Il Giornale d' Italia«, ki je v prvih časih albanskega spora dan na dan nakopičeval v svojih predalnih cele kope najnesramnejših izmišljotin in najkrutejših žalitev našega naroda in naše države ter ni prizanesel niti našemu vladarju.

Sledil mu je nato tržaški »Piccolo«, ki je v dopisih svojega urednika Marija Nordia, zgrajenih zopet na izmišljotinah, pretiravanju in izpreveranju, til na najpredrznejši način iredentistično propagando za »odrešitev« vedno italijanske Dalmacije izpod barskega jugoslovanskega jarma. Kot tretji pa prihaja »Il Popolo di Trieste«, službeno glasilo primorskega fašizma, ki že nekaj časa ne priobčuje neke »Pisma iz Jugoslavije«, v katerih se ponavlja in še v neskončnosti razteza vse, kar se je kedaj žaljivega reklo in pisalo o našem narodu in naši državi v italijanski javnosti.

V teh »pismih« so se mogle čitati najhujše žalitve našega naroda v celoti in posameznih njegovih predstavnikov, katerim se je očitalo, da polnijo svoje žepne na stroške našega sestradanega naroda. Zaničevala se je in potem zopet hvalila naša vojska. Naša skromna vojna mornarica, se omenja skoraj v vsakem »pismu« in ni je zasmehljive in žaljive besede v italijanskem slovarju, ki bi ne bila izrečena na njen naslov. V enem zadnjih »pismu« so jo nazvali »kugo italijanskega Jadrana«. Vse naše Primorje od Sušaka tja dolj do Bara in Ulčinja je italijanissimo. V nekem drugem »pismu« se je pozivala italijanska vlada, naj krsti eno svojih novih vojnih ladij z imenom našega Visarja in ta italijanska vojna ladja naj bi vsako leto ob obletnici viške bitke (1866) pripula v »italijanske« viške vode, obplula otok in tako manifestirala italijansko nadvlado nad Jadranom. Zopet v drugem »pismu« so prišli z nasveti kaj naj storimo mi vse, da dosežemo prijateljstvo fašistovske Italije. Predvsem mora opustiti naš tisk svojo »nesramno predrzno« pisavo o ravnanju fašistovske Italije z našim narodom pod italijanskim gospostvom. Dalmatinskim Italijanom se mora dati polna svoboda za vse njihovo nacionalno politično, kulturno in gospodarsko delovanje. Iz naše vojne mornarice se morajo odpraviti vsi »ostanki avstrijskega jantstva«, to se pravi, vsi častniki in podčastniki, ki so služili v bivši avstro-ogrski vojni mornarici, češ, ker je sedanja naša vojni mornarica glavne leglo protitalijanstva. V vseh naših političnih, kulturnih in gospodarskih krogih in zavodih se mora pričeti propaganda za čim ožje stike z Italijo in odnosnimi italijanskimi krogi. Za boljše mednosbno spoznavanje se morejo prirejati poseben spoznavanje izleti iz Jugoslavije v Italijo. Za pospeševanje gospodarskih stikov mora Jugoslavija primerno preurediti, to se pravi, znižati svoje železniške tarife v prometu z Italijo in dovoliti, da bodo italijanske paroplovne družbe mogle obavljati tudi obrežno plovbo med jugoslovanskimi pristanišči. I. d. Seveda pa je treba predvsem, da Jugoslavija nemudoma ratificira nettunske kon-

vencije in sklene dolgoročnojšo trgovinsko pogodbo z Italijo, s katero bo Italiji zagotovljen svoboden gospodarski razmah napram vzhodu. Več menda ni treba, da si zagotovimo njihovo prijateljstvo? Morda edino le še to, da se priznamo naravnost za italijansko kolonijo in se v narodni skupščini v Beogradu zamenjamo slika kralja Aleksandra s sliko — Benita Mussolinija?

V zadnjem »Pismu iz Jugoslavije« je govor o italijanski nacionalni propagandi na morju. Pred kakimi meseci so namreč vrgli v svet vest, da je neki mlad italijanski inženir izumel ladijski motor, s katerim bodo največje ladje mogle pluti po nekih 42 milj, okoli 70 kilometrov na uro. Seveda so tudi takoj skovali primerno ime za take nove ladje, namreč »frece del mare«, »morske strelce«. Baharija s temi »morskimi strelci« je bilo toliko, kakor z De Pinedom »sijajno uspehim« poletom, seveda kar vnaprej. In sedaj se je polastil teh »morskih strelcev«, ki jih še nikjer ni, tudi »Il Popolo di Trieste« v svojih pismih iz Jugoslavije, da dela z njimi »italijansko propagando« v Jugoslaviji. V resnici sicer ne gre za to propagando, temveč edino le za to, da bi se na višjih mestih odprle oči, ki so precej slepe za »odrešeni« Trst, in bi se ukrenilo, da bi se vsaj ena teh »morskih strelcev« gradila v kaki tržaški ladjedelnici, ker je baže določeno, da se za sedaj zadržite samo dve taki ladji in sicer ne v Trstu, kakor ste tudi določeni za plovbo iz zapadnih italijanskih pristanišč, Genove, Livorna, Napolja in Palerma, ne pa za jadranska pristanišča.

»Il Popolo di Trieste« meni sedaj, da bi v Jugoslaviji vse drugače sodili o fašistovski Italiji, če bi poznali razvoj italijanske industrije, njene ogromne vire in kako se je Italija bojevala in zmogala v svetovni vojni, češ, ker vsak vzljubi Italijo, kjer zna doseči, da jo spoznajo. V Jugoslaviji pa samo verjamejo tistim, ki obrekujejo Italijo, ker pač v Italiji nihče ne misli na to, da bi pobijal to obrekovanje z zdravdo propagando za fašistovski Italijo. Sicer ga ni naroda na svetu, ki bi tako temeljito poznal Italijo in Italijane, njegovo »sijajno« industrijo, njene »ogromne« vire in njeno vojno »junaštvo«, kakor poznamo mi Jugoslovenci vse to, ali vendar naj se damo poučiti še nekoliko temeljiteje po »Popolu di Trieste«, ki nam hoče pokazati brez govorniškega pretiravanja vse italijanske industrijske, trgovske, finančne, umetniške, demokratske (!), moralne (!), kulturne, vojaške (!!) in druge nedosegljive vrednote. In ker mi po njegovem mnenju spadamo med narode, ki so nekoliko zaostali v moderni omiki nam hoče predvsem imponirati z laško industrio: ladjarni, avtomobili, lokomotivami, kanoni, aeroplani, zrakoplovi, stroji, vse to »ekstremno pozicijo«, ki si jo je znala fašistovska Italija upogniti in pokiniti v gospodarski prepored domovine. Seveda si ne moremo vse te »pozicije« ogledati na lastne oči, tudi s kinematografom ne gre lahko, a kar se more lahko doseči, je pač to, da nam Italija sama pokaže, prinese pod nos svoje ladje, da si jih ogledamo in jih otipamo do dobrega in po njih spoznamo veličino fašistovske Italije. Italijanska zastava na krmi in označba italijanske ladjedelnice pod poveljniškim mostom sta dragocena stebra italijanskega nacionalnega prestiža. Zato morajo največje in najlepše italijanske ladje prihajati v jugoslovanske pristanišča, in ker se tamkaj vse, kar je italijanskega, sodi večinoma po tistem, kar se dela in dosega v Trstu in Reki, kjer se nahajajo večinoma vsi dopisniki jugoslovanskih listov, je treba da ta fašistovska propaganda izhaja iz Trsta in Reke. Ker je v Jugoslaviji razširjeno mnenje, da Italija zato ne žrtvuje bogve kaj za Trst in Reko, ker je prepričana, da ne bo mogla trajno obdržati teh krajev, bi bilo treba, da se ravno s tem, da se dajo Trstu in Reki v gradnjo nove največje laške ladje, ki naj potem delajo propagando po jugoslovanskih pristaniščih, opovrže to krivo mnenje o začasnosti italijanskega gospostva na Primorskem. Zato je treba, da se »morske strelce« grade tudi v primorskih ladjedelnicah če ne več, pa vsaj ena, in ta naj potem nosi čast in slavo Italije po jugoslovanskih lukah, kjer bo, videč tega velikana z italijansko zastavo, vse povpraševalo: »Čigava je ta ladja? Kdo jo je zgradil?« in se bo odgovarjalo: »Italija in Trst!« In treba je pomisliti, da bo n. pr. Split, ki je sedaj že zvezan z Zagrebom, tudi kmalu zvezan z Beogradom, vsled česar je nujno potrebno, da se bo italijanska »morska strelca« ustavljala zlasti v Splitu, v onem neodrešenem morju, pred očmi Slovanov, ki so tako slabo razpoloženi za priznanje naših (laških) zgodovinskih zemljepisnih pravic. In italijanska »morska strelca« bi tudi že vnaprej izpodrinila vsak poizkus angleške in nemške konkurence. Stvar pa je še tem potrebnejša, ker že vsa Jugoslavija govori o tem italijanski »morskih strelcih« in se celo že pojavlja dvom o tem uspehu italijanske industrije, ki bo postavil Italijo na prvo mesto pred vsemi narodi sveta.

Tako bomo spoznali temeljiteje Italijo in Italijane in jih vzljubili! Kaj pravite?!

Smatrajo nas za otroke, katerim je treba knjižice s pisanimi podobnicami, da se nam prikupijo. Zlasti našim Dalmatincem, ki še niso nikdar videli ne morja ne ladje, je treba takih — podobic!

Blagor ubogim na duhu — — —!

Domišljavost, tvoje ime je — Italija!

DOBRA JE TA!

Predsednica ženskega društva »Zveze tlačenih zakonskih žen«, gospa Swinnilan, je objavila na ameriške žene proglaš, v katerem zahteva, da bo Leveine kaznovan, ker je brez dovoljenja svoje žene preletel ocean. Ne rečemo drugega, ko da ga zveza preganjanih žen — pihne!

Kitajski problem.

Mnenje Francoza.

Avtor knjige o novi žolti nevarnosti, dolgoleten naseljenec na Kitajskem, v predgovoru svoje knjige odločno zavrača sum, da bi bil kinofob. Dejansko pa je vsa njegova knjiga ena sama neizprosna kritika vsega, kar se dogaja na Kitajskem.

Ce sloni obstoj vsake državne ali družabne tvorbe na trojem načelu hierarhije, discipline in pravične neenakosti — potem ni v ogromni Kitajski od vsega tega niti sledu. S padcem cesarstva so izginili vsi temelji in tisočletna načela, ki so omogočevala skozi stoletja vladati nad to ogromnostjo geografske, klimatske, plemenske in jezikovne različnosti. Ni mogoče odrekatih dobrih lastnosti Kitajskemu značaju (delavnost, vzdržnost, skromnost in poštenost), toda te lastnosti je danes najti samo pri Kitajcu v tujini, ali pri priprostem kmetu ali obrtniku, če je izven obsega vladodržev sedanje Kitajske. Mentaliteta novodobnih Kitajcev, zlasti v mestih in predvsem mlade generacije, študentov, ki so uživali evropske vzgoje, pa je popolnoma nasprotna. Oni so glavni nasprotniki tujcev, proti katerim nastopajo s skrajno zlo voljo. Najznačilnejše poteze njih značaja so: bolno samoljubje, neodkritosrčnost, podkupljivost in nezvestoba, ki se družijo s staro napako kitajskega značaja, s pomanjkanjem smisla za dobro javnosti in blagor bližnjega. Te defekte značaja demonstrira avtor z dejanji in življenjem Sun-Yat-Sena in krščenjskega generala Feng-Hsu-Hsianga. Administracija in vodstvo sta bila za časa cesarske vlade zelo slabi, toda danes sta še bolj mizernem stanju. Kitajska ima sicer na papirju ustavo, demokratično uredbo države itd., toda v resnici ni nobene centralne vlade, dežela je v rokah podkupljivih in izdajalskih guvernerjev, sodnikov in uradnikov.

Avtor opisuje nato podrobno historično in pravno silko položaja tujca na Kitajskem, nastanek in upravo koncesij, eksteritorialnost tujskih in mešanih sodišč, pri čemur se opira v prvi vrsti na lastne izkušnje. Registrira in kritizira vsa protitujška gesla, krvave in nekrvave izbruhe nacionalističnih kitajskih krogov proti tujcem in prihaja nato do zaključka, da obstojita red in pravica, kolikor je tega sploh še na Kitajskem, edino v evropskih koncesijah in evropskih sodiščih. Vsa protitujška gesla pa so plod deformiranega značaja današnje kitajske inteligence, predvsem žurnalistov in študentov, ki so ne iz prepričanja, temveč za plačo v službi sovjetskih komunistov. Da so ti elementi kljub temu dobili v gotovih mestih za sebo večino kitajske javnosti, potem to le zato, ker je državna avtoriteta v padanju in ker je v glavnem po svetovni vojni tudi padel prestiz bele rase.

Avtor je proti stališču neintervenciranja v kitajski kaos, kakor ga zavzemata Amerika in Labour Party in smatra skupno in energično intervencijo veseli na Kitajskem za neobhodno potrebno in zato priporočajo: proglasitev neodvisnosti koncesij od Kitajske, vojaško okupacijo kitajskih železnic, da bi bila tako zlomljena moč raznih generalov-banditov, uvedbo evropskega zakonika, evropske davčne reforme in evropskega orožništva, kajti nevarnost boljše svetilne vpliva raste in interesi evropske kulture so v skrajni meri ogroženi.

Ameriško mnenje.

Namen publikacij Harrisovega fonda je prispevati k medsebojnemu spoznavanju in sporazumevanju narodov in tako ustvariti podlago za dobre medsebojne stike in prosvetljenost narodov, kar hočejo doseči z objektivnimi in točnimi informacijami, ne pa s podajanjem osebnega mnenja. Navedena publikacija obsega poleg dveh krajših člankov ameriških pisateljev o gospodarskem bogatstvu Kitajske in prodiranju Rusov na Daljnji vzhod tudi obsežno študijo o »Problemi današnje Kitajske«, ki jo je napisal Anglež H. G. W. Woodhead, ki živi na Kitajskem že 25 let in izdaja znani časopis »Peking-Tientsin Press«.

Woodheadov članek je informativen in objektivno po svoji jasni in pregledni razlagi nastanka in razvoja Kitajske republike in njenih stikov s tujimi državami.

Revolucija 1. 1911. je globoko pretresla te-

melje kitajske države. Do te dobe še fevdalna Kitajska s 400 milijoni prebivalcev, enotna vsled avtoritete nebeskega sina, absolutnega vladanja, je dobila skoraj čez noč demokratsko obliko vlade. Če upoštevamo še to, da je bilo še leta 1917. od vsega tega ogromnega prebivalstva pismenih samo 5 odstotkov, potem se pač ni čuditi, če je postal kitajski narod igrača v rokah demagogov, koruptnih uradnikov in neizobraženih militaristov. Odkar je postala Kitajska republika, vlada v njej večen nered in moč centralne vlade je zginila obenem z zadnjim cesarjem. Gospodarenje pokrajinskih guvernerjev in militaristov je polagoma toda sigurno privedla vsa narodno upravo, sodstvo, finance in gospodarstvo do poloma. Leta 1912. je imela Kitajska pol milijona vojakov, l. 1925. že en milijon in pol in drugih 20 milijonov v raznih neodvisnih armadah. Leta 1912. je imela Kitajska državnega dolga okoli 150 milijonov dolarjev, l. 1925. že 250 milijonov. Železnice, ki bi morale biti pri ključni dobri upravi aktivne, so v rokah militaristov popolnoma pasivne in hitro propadajo. Valuta je popolnoma razbita. Pravni red, če pod njim razumemo to, da ne more biti nihče zakonito kaznovan, če se ni pregrešil proti zakonu in da ni nihče nad zakonom, ne obstoji na Kitajskem. Sodišča so v popolni odvisnosti od pokrajinskih militaristov in podkupljivih uradnikov, proti katerim je dosedanja vlada brez moči. Ob nastanku republike so bili proglašeni strogi zakoni, ki so kaznovali gojitev, prodajanje in uživanje opija, danes pa se producira in konsumira na Kitajskem osemkrat toliko opija, kot na vsem ostalem svetu skupaj, ker ni tu sile, ki bi mogla uveljaviti zakon, pokrajinski vladarji pa urejajo prodajo in saditev opija z lastnimi dekreti, ker je trgovina z opijem vir naravnost neizčrpnih dohodkov.

Današnji kaos je treba na vsak način smatrati kot posledico splošne nezadovoljnosti s tem dolgoletnim brezvladjem, stalnim neredom ter državljansko vojno, v kateri je izgubila Kitajska svojo upravno in politično enotnost in postala plen egoističnih militaristov in politikov. Razjarjeno ljudstvo je pripravljeno podleči vsaki propagandi, ki mu prikazuje krivca vse te narodne nesreče in zla. Tako je mogoče razjasniti današnjo uspešnost protitujškega in tudi protikristjanskega gibanja, v katerem so se najbolj izkazali dijaki, ki s svojimi nacionalističnimi gesli vse prikrivajo in terorizirajo vse javno mnenje. V tej protitujški in protikristjanski propagandi podpirajo dijake stalno znani sovjetski reprezentanti (Joffe, Karahan) in drugi manj znani emisarji III. internacionale. Direktna udeležba sovjetskih in komunističnih emisarjev v tem gibanju in njih podpiranje današnjega kaosa sta neutajljivi, ker je dokazano to po celi vrsti neizpodbitnih dejstev. Ta udeležba ni samo moralna, temveč tudi gmožna in je dejanska opasnost za interese zapadne civilizacije na Kitajskem. Avtoriteta zapadnih veseli je na Kitajskem izpodkopana in samo od medsebojnega sporazuma veseli, predvsem pa Anglije in Združenih držav Severne Amerike je odvisno, če bo izšla iz sedanje kitajske zmešnjave kot zmagovalca anarhije ali pa red in pravo zapadne civilizacije.

KRATKE VESTI.

Francoski poslanik v Moskvi je po naročilu svoje vlade interveniral pri sovjetski vladi, da ne stavi Poljski pretiranih zahtev.

Narodne manjšine v Rumuniji nastopijo pri prihodnjih volitvah s skupno listo in je v ta namen že ustanovljen blok narodnih manjšin.

Fašisti so napadli francoski osebni vlak pri Ventimigliji s streli. Francoske in italijanske oblasti so uvedle preiskavo.

Morilec Vojkova, dijak Koveda pride pred izjemno sodišče in ne pred poroto. Grozi mu smrtna kazen.

Hindenburg misli po svoji osemdesetletnici, ki bo dne 2. oktobra, odstopiti. Svoj odstop bo utemeljil v posebni poslanici.

Amerikanci so odklonili 30 milijonsko dolarsko posojilo Dunaju in sicer vsled intervencije švicarskih bankirjev, ki so zahtevali, da mora Dunaj najprej valorizirati svoje predvojne dolgeve v Švici.

stiviti veliko idejo evropske rekonstrukcije, na ta način, da odpravi politične, gospodarske in finančne zapreke, ki so še obstajale med Nemčijo in zavezniki, med Rusijo in ostalo Evropo. Angleški ministrski predsednik si je izbral Italijo za pozorišče tega poskusa, ker je hotel tudi njo zainteresirati za svoje velike načrte. To je tudi brez truda dosegel. G. Facta in G. Schanzer sta privedla v Genovo razen mogočnega zastopstva še kakih šestdeset parlamentarcev, senatorjev in poslancev, da se tako upostavi trajni svet za vse zadeve, ki bi se na konferenci obravnavale. Laška vlada in javno mnenje sta smatrala za svojo častno nalogo, da privedeta konferenco do uspeha. Njiju interesi so bili nekako isti kot skrb hišnega gospodarja za pojedino, vršečo se pod njegovo streho. Toda iz tega Babilonskega stolpa ni nastalo nič. Gora je porodila miš. Italijani so bili koliko razočarani in pripisovali neuspeh francoski politiki, vladi G. Poincaréja. Vendar pa niso bili preveč slabe volje, kajti objavljen je nemško-ruski dogovor je že v začetku konference učinkovalo kot mrzla prha in razen tega se je pokazalo, da je bilo to fantastično in v ves svet zbornano podjetje le premalo in preslabo pripravljeno.

Neuspeh v Genovi pa ni oviral G. Schanzerja, da ne bi bil na čim najboljši način podpiral namene angleške politike. Sodeloval je z vsemi sredstvi, čeprav skoraj gotovo skeptično, zaporedoma pri vseh poskusih, ki so jih delali Angleži, pri kompro-

Teror v Moskvi obnovljen.

Moskva, 10. junija. Razglas sovjetske vlade, ki se tiče ukrepov proti delovanju antiovjetskih elementov, je bil danes objavljen. Ukaz ima izvršiti G. P. U. (naslednica bivše zloglasne črke). »United Press« javlja, da je bila izrečena obsodba proti 20 osebam z ozirom na njihovo teroristično delovanje in podpiranje monarhističnih belih gardistov, ki nastopajo po navodilih inozemstva in stoje v službi inozemskih sil. Obsojenci so odlični člani bivše carske državne uprave. Justifikacija je bila izvršena danes zgodaj jutraj. Izvršili so justifikacijo polki G. P. U. (naslednica črke). Skoro vsi politični jetniki so bili prepeljeni iz zaporov širom Rusije, samo nekaj jih je bilo že v Moskvi. Nekateri politični obsojenci so bili že več let v zaporu. Knez Pavil Dolgorukov je bil aretiran že v jeseni lanskega leta in je ostal v zaporu do sedaj.

Z ozirom na justifikacijo »belogardistov« v Moskvi sovjetski politični krogi živahno komentirajo ukrepe vlade in politične politike, ki je sklenila, da poostri pažnjo na gibanje »belih gardistov« v Rusiji in da zatre vsako njihovo gibanje. Govori se, da se bo radi tega število akcijskih čet politične policije (črke) jako povečalo. Politična policija je sklenila že 9. maja, da se vseh 20 obsojencev takoj ustrelji. To se je danes res zgodilo.

Justifikacija je bila izvršena nad naslednjimi:

1. Pavel Dolgorukov, bivši knez in zadnji minister pravde za carovanja Nikolaja II. Vodilni član inozemskih monarhističnih organizacij, ki je skrivoma prišel v Rusijo preko Rumunije.

2. Elvengren, bivši šlabni ritmojster, ker je skupno z aretiranim angleškim kapetanom Rileyem organiziral atentat na sovjetsko delegacijo, ki jo je vodil Čičerin ob priliki njenega potovanja skozi Berlin in ker je leta 1926 prišel skrivoma v sovjetsko Rusijo.

3. Malevič Malevski, bivši gardni oficir, agent v tajni angleški službi v Perziji. Poslan je bil letos v sovjetsko Rusijo kot vo-hun.

4. Jevrejnov, bivši carski konzul, nameščene sovjetske državne banke, ker je bil v službi inozemske špionaže.

5. Skalski, bivši ruski plemič, ker je dal angleškim špionom informacije o ruski industriji.

REDNA SEJA CENTRALNEGA ODBORA UDRUŽENJA JUGOSLOVANSKIH NARODNIH ŽELEZNIČARJEV V MARIBORU.

Centralni odbor splošne železničarske organizacije »Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev« ima v dneh 12., 13. in 14. junija t. l. v Mariboru svojo redno sejo, na kateri bodo zastopani centralni odborniki oblastnih odborov Beograd, Sarajevo, Subotica, Split, Zagreb in Ljubljana.

Prvi dan 12. junija je prišla v pretres izprememba društvenih pravil in določitev dneva in kraja rednega letnega kongresa Udruženja.

Drugi dan 13. junija t. l. je posvečen prečim delavskim vprašanjem. Zvečer je velik javen železničarski shod, na katerem poročajo delegati in Centralni odbor o položaju železničarjev in o obrambi in korakih, katere je podvzelo Udruženje za zboljšanje razmer na železnicah.

V torek 14. junija se zaključijo seja Centralnega odbora z rešitvijo raznih važnih zadev, tičočih se organizacije.

Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev je sklenilo na svojem letošnjem rednem letnem občnem zboru dne 22. maja sledeče resolucije, ki jih je odposlalo merodajnim mestom.

V zadevi redukcije in izprtja delavstva v Sloveniji in drugih delih države je nastopalo Udruženje z vsi svojo razpoložljivo močjo in dokazovalo vsem merodajnim činiteljem zadavne kvarne posledice.

Dne 4. junija t. l. je bila oddana v Ljubljano došljima funkcionarjema Generalne direkcije državnih železnic in to načelniku gradbenega odeljenja g. inž. Jeteviću in g. načelniku finančnega odeljenja g. Nedeljko-viću sledeča spomenica:

»Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, Oblastni odbor — Ljubljana prosi zgoraj imenovana gospoda

6. Popov, bivši carski častnik, ker se je vrnil iz Francije v sovjetsko Rusijo z namenom voditi protirevolucionarno akcijo v Rusiji.

7. Višnjakov, bivši odvetnik, član monarhistične organizacije, ker je vzdrževal zveze z antisovjetskimi emigranti.

8. Susalin, polkovnik v Wranglovi armadi, ker je bil organizator ponosrečenega atentata na Krasina leta 1926.

9. Štegljov, sin generala, ker je vodil špionažo inozemskih štabov.

10. Murakov, trgovec, ker je finančno podpiral delovanje monarhistični organizacij v sovjetski Rusiji.

11. Pavlovič, bivši načelnik kijevske revolucionarne garde »Dvoglavi orek«, ker je bil v službi antisovjetske špionaže.

12. Naryškin, bivši carski častnik, ker je bil v službi inozemke špionaže.

13. Popov-Karatov, bivši kapetan, ker je podpiral rumunske agente pri ponavljanju revolucionarnih antisovjetskih organizacij.

14. Mikulin, bivši dvorjan in član državneega sveta, ker je v lastnem stanovanju skrival teroriste in vohune, ki so prihajali iz inozemstva v Rusijo.

15. Lyčev, bivši carski častnik, ker je bil v službi angleške špionaže in ker je podpiral angleške vohune.

16. Kokopenko, bivši kapetan Kolčakove armade, ker je izdajal vojaške tajnosti.

17. Gurevič, ker je skušal izvršiti atentat na Buharina, Stalina in Rykova.

18. Mazurenko, bivši častnik Kolčakove armade, ker je dospel 1. 1927 iz Pariza po nalogu ruskih monarhistov, da bi pomagal širiti antisovjetsko propagando.

19. Anenkov, bivši častnik Judeničeve armade, ker je dospel 1. 1927 iz Pariza po nalogu ruskih monarhistov, da bi pomagal širiti antisovjetsko propagando.

20. Meščerski, veleposelnik in bivši knez, ker je vodil delo v korist velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča.

Pripominjamo, da so bili vsi obsojeni na smrt brez rednega procesa in da ni njih krivda v nobenem oziru dokazana.

Vsa njih krivda je bila le v tem, da so sovjeti potrebovali ostrašujoče primere.

višja funkcionarja Generalne direkcije državnih železnic, da zastavita svoj vpliv v to, da se odpravijo abnormale razmere na železnicah v Sloveniji, da se odpravi osobito pri sekejah skrajšan delovni čas štirih dni v tednu, ter da se vzpostavi normalni delovni čas t. j. 6 dni v tednu.

Ker je osobito progovno delavstvo težko prizadeto z znižanjem urnin, povišanjem davkov, odvzetjem 20 odstotne eksekutivne doklade in sedaj še z izprtjem dveh dni v tednu, prosimo, da se najdejo viri kreditov in možnost vzpostaviti normalnih razmer delovnega časa, ker je to v interesu delavstva in v interesu uprave, dela in reda.

Radi odvzeta režijskih vozniš ugodnosti družinskih članom delavcev in dnevičarjev se je obrnil Oblastni odbor takoj, ko je izšel tozadeven odlok (uputstva čl. 57) na Centralni odbor brzojavno in naknadno pismeno sledeče:

»S čl. 57 Uputstev o vozniš ugodnostih so vzete družinski članom stalnih delavcev itd. pravice do režijskih kart«.

Radi tega člana Uputstev, ki v živo zadeva delavce, ki itak nimajo dovoljnih plač in ki so se vzdrževali ponajveč s tem, da so pošiljali svoje družinske člane po življenjske potrebščine k svojim rojakom, prijateljem ali v kraje, kjer so jih mogli ceneje nabaviti, je nastalo med delavstvom, ki prejema v poslednjem času udarec za udarec, strašno razburjenje.

Naprosamo centralni odbor UJNZB, da v tem vprašanju takoj intervenira pri Ministrstvu za promet, da se ta člen ukine in zamenja s takim besedilom, da bi imeli družinski člani stalnih delavcev zopet pravico do režijskih kart«.

Dne 10. maja t. l. so intervenirali zastopniki delavstva vseh kategorij iz cele države (15) s predsednikom centralnega odbora pri Ministrstvu radi kreditov in režijskih kart družinskih članov delavcev. O tej intervenciji smo že poročali.

Francija in Italija od premirja do Locarnske pogodbe.

(Napisal francoski diplomat.)

Kabinet Facta-Schanzer. — Konferenca v Genovi. — Grški poraz v Mali Aziji.

Res je, da obnašanje nekaterih Italijanov napram nam Francozom ni bilo tako, da bi navduševalo one, ki so iskali sporazuma z njih deželo. Za časa washingtonske konference je navadna časopisna brzojavka, trdeča, da je naš prvi delegat govoril silno malo verjetne stvari, povzročila nove manifestacije zoper nas v več laških mestih. V Torino so vdrl v naš konzulat in v njem vse razbili. V Napolju so tolpe kričale drle po ulicah in nas zasramovale. V Rimu je moralo vojaštvo čuvati naše poslaništvo. Te manifestacije so bile delo zelo male manjšine. Nekaj drugega pa bi bilo delo manjšine, namreč pasivnost vseh ostalih. Pasivna je bila vlada, kajti med padcem G. Giolittija in prihodom G. Mussolinija je bila njena slabost v notranjosti naravnost pomilovanja vredna. Velika množica prebivalstva je bila pasivna, kajti naše nepravilke je niso vznemirjale in te eksplozije napram tujcem, predvsem napram Francozom, je smatrala za dejstvo, ki jih je treba oprostiti prekipevajočemu nacionalnemu nagonu. Toda vrnilo se k našim konferencam.

Genovska konferenca, kot si jo je bil zamislil g. Lloyd George, bi bila morala udej-

misu med Sovjetsko Rusijo in »kapitalističnimi« državami, kakor tudi pri splošnem »paktu nenapadanja« (pacte général de non-agression) med glavnimi državami Evrope. Ko je bila ta velekonferenca končana, koje tri četrti je bilo neplodno, se je podal v London. Laško časopisje je začelo pisati, da se bo vrnil s čudovitimi uspehi. Govorilo se je, da bo Italija za to, ker je sodelovala na Genovski konferenci, bogato poplačana: da bo Anglija prenehala s svojo opozicijo proti osvojitvi Dodekoneske in Roda po Italiji, da ji bo dala lep kolonijasko kompenzacijo na meji Somalije in važno koncesijo pri laškem dolgu napram Angliji. Ti upi so se pa vsi razkadili v nič. G. Schanzer se je vrnil iz Londona praznih rok; časopisi, ki so to konstatirali, so mu dali čutilti stari rek: sic vos non vobis.

Nekaj mesecev pozneje je vojaški polom Grčije v Mali Aziji privedel orientalsko krizo, ki se je začela s prerodom kemalistične furčije, do vrhunca. Nenavadno kritični položaj je zahteval skozi več tednov skoraj vsak dan pogovore med Londonom, Parizom in Rimom, da se obranijo Carigrad in morske ožine in zabrani udar z orožjem, ki bi se končal s klanjem. Bilo je treba nujno rešiti prebivalstvo, kar ga je še preostalo in ki je živelo pod milim nebom, organizirati izseljenje in pripravljati diplomatsko konferenco, na kateri bi se zemljevid Orienta precej spremenil. Francozka in italijanska vlada sta se znašle v popolnem soglasju, kar

se tiče ciljev, ki jih je bilo treba doseči in sredstev, kako jih je doseči. Sicer se bili pa v istini v popolnem soglasju v orientalskem vprašanju že na tistem dolgo poprej, predno sta to konstatirali v tako perečih okoliščinah. Tri leta že nista vsaka zase in ne da bi to druga drugi zaupale, odobravale angleško politiko, ki je naganjala Grško v pustolovščino, kateri je bil usojen žalosten konec. Če bi si bile francoska in italijanska vlada med seboj bolj zaupale in bi bile manj boječe napram Angliji, bi si bile medsebojno izmenjale svoje nazore in začele prijateljsko akcijo v Londonu ter morda tako pravočasno odprle oči svoji skupni zaveznici, zadržali katastrofo v Orientu, angleški politiki pa prištedili mogočen neuspeh. Odpor Francije in Italije proti nesmiselnemu ščuvanju Grkov na Turke v Anatoliji se je začel že pred konferenco v San Remu. Toda prišlo ni do nobenega dogovora, do nobene skupne akcije, da bi se zavrla usodepolno počenje Angležev in Grkov. To je drugi primer za že omenjeni pojav: neka vrsta francosko-laške nezmožnosti dogovoriti se glede točk, v katerih bi se lahko dosegel sporazum in tako položil temelj skupne politike. Grška katastrofa, dogodek, ki je v svoji usodepolnosti presegal najbolj pesimistične slutnje, je v zadnjem trenutku pokazal, da ste obe vladi že več let čisto istega mišljenja.

(Dalje prih.)

KLIC OBUPANCEV.

— Nagrade članom izpitnih komisij. I
nančni minister je določil visokost nagrad
ki jih imajo plačevati kandidati za polja
nje državnih strokovnih izpitov članom
pitnih komisij. Kandidati prve kategorije
žavnih uradnikov plačajo vsakemu članu k
misije 100 Din, kandidati II. kat. po 80, k
idatati III. kat. po 60 Din, kandidati, ki po
gato odvelitni izpit pa po 200 Din.

— Novi italijanski kazenski zakonik je skoraj popolnoma izdelan ter bo predložen kratkem parlamentu. Načrt uvaja v italij

— Gol človek na ulici. Te dni se je pojavil v Pazaru ob 11. uri dopoldne, ko je bil na ulicah vse polno ljudi, nenadoma na cesti popolnoma gol človek, ki je imel na glavi arnavstok čepico. Prihitel je občinski stražnik, ki je zgrabil nagega za rame, da bi ga odvedel, toda nagec, izredno krepak možakar, se mu je zoperstavil in policajcu ni šlo se godilo slabo, da mu niso prišli na pomoč orožniki, ki so moža v Adamovem kostumu po daljši borbi premagali, zavili v strgačo, plašč in odvedli na policijo. Zastlišan, ni hotel dati možakar nobenega odgovora. Ko seveda ni imel pri sebi nobenih dokumentov in ga nihče ne pozna, za enkrat njegovo identitete ni bilo mogoče ugotoviti. Zdi se, da je mož umobolen.

1—Obrtni dom se bo zgradil v Ljubljani za samostojne obrtnike, ki so v potrebi si želijo svoje lastno stanovanje. Zgradbi se bo hiša za več stanovanj na primernem prostoru. Obrtniki, ki morejo prispevati primernimi zneski k zgradbi teh stanovanj.

1— Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo naprave betonskega kanala za električni kabelj v Knafeljvi, Beethovnovi in Gladiški ulici, ki se bodo letos asfaltirale. Vse tozadavne podatke daje mestni gradbeni urad. Solski drevored 2. II., med uradnimi urami. Istotam je treba oddati ponudbe v zapečatenem zavitku do petka, dne 17. junija 1924 do 11. ure dopoldne.

Tovariši in tovarišice, iz navedenih razgovorov ste lahko razvideli, da to ni prava pot. Proč z vsako sebičnostjo, le v solidarnosti je uspeh. Zato pristopite vsi k Udrugi tobačnih trafikantov, dopisna karta na temništvu v Ljubljani, Sv. Petra cesta 62, za vas stuje. Naše geslo mora biti: Eden za vse in vsi za enega. — Udruga tobačnih trafikantov za Slovenijo s centralnim sedežem v Ljubljani.

Politične vesti.

— Pred novo vladno krizo? V soboto bi imel biti objavljen ukaz o razpustu skupščine in razpisu novih volitev. Dejansko je tudi šel Vukičević v Topolo, da dobi podpis za oba ta ukaza, toda v Beograd se je vrnil brez podpisanih ukazov. Da je bila pot Vukičevića v Topolo brezuspešna, je povzročil nastop centuramašev proti Vukičeviću, zlasti po avdienci Uzunovića in Maksimovića. Centuramaši zahtevajo, da dobe notranje ministrstvo in da ostane v vladi poleg Vukičevića samo še eden jovanovičevcev. Ker Vukičević te hteve ni hotel izpolniti, je prišlo med njim in centuramom do spora in Vukičevićeva pozicija je bila vsled tega omajana. Ker Vukičević nima volivnega mandata, mora delati s skupščino, brez podpore centuramašev pa v nobenem slučaju ne more pred skupščino. Zato se je začelo po Beogradu govoriti, da je kriza vlade pred durmi. Beograjski krogi trde, da bo krizo izzval dr. Srskić, ki da bo demisioniral. — Na drugi strani pa je izjavil Vukičević, da je razpust skupščine sklenjena stvar in enako se je izjavil tudi dr. Voja Marinković. Na vsak način bo v kratkem situacija razčiščena in že prihodnji teden bomo vedeli, če bo skupščina razpuščena ali ne.

— Korošec konfirira z Vukičevićem. V soboto dopoldne je imel dr. Korošec daljšo konferenco z ministrskim predsednikom Vukičevićem. Splošno vlada prepričanje, da je Vukičević ponudil dr. Korošcu vstop v vlado. Stališče dr. Korošca pa ni znano, ker ni hotel dati dr. Korošec nobenega pojasnila o konferenci. Zelo verjetno je, da hoče Vukičević pritegniti v vlado SLS zato, da bi bila vlada v skupščini trdnjša ne da bi mogel Vukičević tvegati tudi izstop pašičevcev proti vladi. Če pride do vladne krize, potem je skoraj gotovo, da vstopi SLS v vlado.

— Makedonstvušči se zopet gibljejo. V zadnjem času so makedonstvušči poslali v Južno Srbijo več trojk, ki imajo nalogo, da ubijejo ugledne jugoslovanske politike. Nekoliko tako trojko so orožniki pred dnevi zasledili in v boju vso trojko ubili. V četrtak je prišel v Prilep narodni poslanec Vasiljević Trbić, kateremu so makedonstvušči že opevovano zagrozili z umorom. V resnici je bil tudi pri Prilepu opažen sumljiv človek, ki so ga nato orožniki aretirali. Aretiraneec je nato priznal, da je član trojke, ki je imela ubiti Trbića. Orožniki upajo, da bodo v kratkem aretirali tudi ostale člane trojke.

— Beograjski francoski poslanik Dard je imel daljšo konferenco z angleškim odpravnikom poslov Farberom in je nato odšel k zunanjemu ministru Marinkoviću, pri katerem je ostal zelo dolgo. Po konferenci z Marinkovićem je francoski poslanik izjavil: »Francoska vlada je mnogo preveč vezana s prijateljstvom z Jugoslavijo in z idejo miru, da ne bi poskusila vse, da bo konflikt z Albanijo mirno poravnana. Jaz s svoje strani delam v tem smislu in v to svrhu sem tudi bil pri g. dr. Voji Marinkoviću.«

— Albanija naj pride pod nadzorstvo Zveze narodov. »Journal de Genève« piše, da v Albaniji ne bo preje miru, dokler ne pride Albanija pod nadzorstvo Zveze narodov. — Predlog švicarskega lista je nad vse umešten, ker je čisto izključeno, da bi nastal v Albaniji mir, dokler more Italija vsak hip inženirati konflikte v Albaniji. Šele nadzorstvo Zveze narodov nad Albanijo bo moglo te konflikte preprečiti.

— Albanija se pripravlja na vojno. Madjarski listi poročajo iz Tirane, da se Ahmed beg Zogu mrzlično pripravlja na vojno. Te dni je imel demonstrativno veliko parado vojske. Velik del albanskih čet je poslan na jugoslovansko mejo. Po drugih vesteh sta prišli v Valono dve italijanski bojni ladji, na katerih je prišlo zelo veliko italijanskih oficirjev in podoficirjev. Meja proti Jugoslaviji je podobna taborišču. Madjarski listi končno poročajo, da bo imela albanska vojska v kratkem velike manevre v severozahodni Albaniji.

— Pred zasedanjem Sveta Zveze narodov. Danes se sestane Svet Zveze narodov k svojemu rednemu zasedanju. Na dnevnem redu so le manj važne točke, ko uprava Saarskega ozemlja in nemške šole na Poljskem. Velepomemben pa postane sestanek Sveta Zveze narodov, ker se bodo v Zenevi sestali ob tej priliki Chamberlain, Briand in Stresemann, zunanji ministri treh najmočnejših velesil Evrope. Njih sestanek pa bo politično nad vse važen, ker je sigurno, da bodo razpravljali o vseh najaktualnejših političnih vprašanjih. V prvi vrsti je to omeniti angleško-ruski konflikt. Nemčija skuša v tem vprašanju ohraniti nevtralnost, čeprav je v Nemčiji močno razpoloženje tudi med monarhističnimi krogi za vojaško zvezo s sovjeti. Nadaljno važno vprašanje bo rusko-poljski konflikt vsled umora Volkova. Tudi angleško-egiptski konflikt bo prišel najbrže v razpravo. Za nas pa je najvažnejši albanski problem, o katerem bodo zunanji ministri vseh treh velesil sigurno razpravljali. Oni bodo odločili, če pride naš spor z Albanijo pred Zvezo narodov. Iz izjav dr. Stresemanna je možno sklepati, da se to ne zgodi, ker je Italija proti temu in bi nastala nevarnost, da izstopi Italija iz Zveze narodov, če se na njeno stališče ne bi ozirali. Za nadaljnji razvoj političnih dogodkov bo sestanek Brianda, Chamberlaina in Stresemanna odločilne važnosti.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

13. junija, ponedeljek: »Mnogo hrupa za nič.«

Red E.

14. junija, torek zaprto.

15. junija, sredo: »Večni mladenič.« Red D.

Opera:

Začetek ob 20. uri zvečer.

13. junija, ponedeljek zaprto.

14. junija, torek: »Fidelio.« Red C.

15. junija, sredo: »Brivec sevilski.« Izven.

Gostovanje v Kranju.

Upnikom Slavske banke.

Na številna vprašanja upnikov pojasnjujemo:

1. Dopis, ki ga je vsak upnik prejel od upravitelja konkurzne mase (j. preostalega premoženja Slavske banke) dr. Aleksandra Horvata iz Zagreba, je samo uradno obvestilo, da je nad tem zavodom otvoren konkurz in da se imajo terjatve prijaviti sodišču. Terjatev torej ni treba prijavljati dr. Horvatu.

2. Prijave terjatev proti Slavenski banki konkurznemu sodišču in zastopanje njihovih interesov v konkurzu vrši brez nagrade »Odbor upnikov Slavske banke« v Ljubljani, ki je enotna upniška organizacija, sestavljena na gospodarski in nadstrankarski podlagi, obstoječa že od novembra 1926 in zastopajoča pred otvoritvijo konkurza že nad 50.000.000 dinarjev terjatev.

3. Oni upniki Slavske banke, kateri še niso poslali našemu Odboru potrebnih podatkov o svoji terjatvi in pooblastila za njeno prijavo sodišču in zastopanje iste v konkurzu Slavske banke, naj sporoče z dopisnico svoj naslov na: Odbor upnikov Slavske banke, Ljubljana, poštni predal št. 80. Na to jim Odbor takoj doloži potrebna navodila in po prejemu njihovega pooblastila s podatki o terjatvi prijavi isto sodišču v Zagreb po predpisih hrvatskega konkurznega reda. Odbor potrди vsakemu upniku prejem vposlanega pooblastila.

Neprijavljene ali nepravilno prijavljene terjatve se od konkurznega sodišča sploh ne bodo vpoštevale!

Slovenija ima terjati od Slavske banke okoli 86.000.000 dinarjev! Slovenski upniki bodo pri tej veliki gospodarski nesreči mogli rešiti iz konkurza, ki se vodi v Zagrebu, vsaj dober del svojih terjatev le, ako čimprej strnejo svoje vrste!

Ljubljana, dne 11. junija 1927.

ZA ODBOR UPNIKOV SLAVENSKE BANKE:

Dr. Drago Marušič, l. r.

predsednik.

Dr. Roman Ravnihar l. r.

tajnik

Gospodarstvo

KONGRES KOMOR ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V SPLITU.

Dne 7. in 8. junija t. l. se je vršil v Splitu kongres komor za trgovino, obrt in industrijo vse države. Na dnevnem redu je bilo vprašanje osnutka novega obrtnega zakona. Kongres je otvoril dne 7. junija ob 9. dopoldne predsednik splitske komore gospod Juraj Duboković. Navzoče delegate komor so pozdravili splitski veliki župan gospod dr. Perović, splitski župan dr. Tartaglia ter zastopnik ministra trgovine in industrije gospod načelnik Krpan. Ljubljansko Zbornico za trgovino, obrt in industrijo sta zastopala namestnik zborničnega komisarja g. Ivan Ogrin ter zbornični referent g. dr. Josip Prelina.

Dvodnevne konference so pokazale, kako nujno potrebno je bilo da gospodarsko tako važno vprašanje, kakor je izdelava novega obrtnega zakona, obravnavajo naše komore na posebnem kongresu ter izravnavajo različnost mišljenj vsaj glede principov, na katerih ima temeljiti novi obrtni zakon. Na podlagi referatov, ki so jih imele poedine komore o raznih oddelkih obrtnega reda ter referata načelnika Krpana, ki je podal splošen pregled sedanje obrtne zakonodaje in principe, na kojih naj bi se imel zgraditi novi obrtni zakon, so se sprejeli soglasno sledeči zaključki:

— Na podlagi vsestranskega proučevanja temeljnih vprašanj, koje bi bilo treba regulirati z novim obrtnim zakonom, je osvojila redna letna konferenca vseh gospodarskih komor iz cele naše kraljevine dne 7. in 8. junija 1927 v Splitu sledečo

resolucijo:

Nujna in važna potreba našega gospodarstva je izenačenje obrtnega zakonodavstva. K temu je treba pristopiti takoj. Pri tem je treba imeti v vidu tako sedanjo stopnjo bodočnosti, to je tako potrebe in običaje poedinih krajev, kakor tudi potrebo zgraditve čim harmoničnejšega in čim naprednejšega našega narodnega gospodarstva, skladno z interesi naroda in države.

Držeč se teh principov ugotavlja konferenca, da je treba z novim obrtnim zakonom uzakoniti sledeča načela:

1. Nosilci obrtne oblasti prve stopnje morajo biti gospodarske komore, ker so one tako v strokovnem kakor tudi v tehnično administrativnem pogledu najposobnejše za pravilno in hitro izvrševanje te funkcije.

2. Splošni pogoji za vse obrte (trgovska, obrtna in industrijska podjetja) mora biti pismenost.

3. Popolni dokaz strokovne usposobljenosti je treba uvesti tako za rokodelstva, kakor tudi za trgovino, osobito za one stroke, koje so v zvezi z zunanjo trgovino.

4. Sistem koncesij je treba predvideti samo tam, kjer to upravičujejo važni zdravstveni, varnostni, moralni, socialno - politični in drugi javni oziri.

5. Izvrševanje obrta se razume vedno za določen stalni kraj, koji je obenem tudi kraj bivališča obrtnika. Vsak obrtnik mora imeti določen lokal za izvrševanje svojega obrta.

6. Obrtni zakon mora odrediti meje med domačo obrtnostjo, hišno industrijo in obrtom po obrtnem zakonu.

7. Ponudba blaga, odnosa dela se more vršiti samo v stalnih lastnih poslovnih lokalih, izvzemši obrte, ki se po svoji naravi ne morejo izvrševati na ta način.

8. Da se preuredi celokupno vprašanje sejmarenja in v interesu narodnega gospodarstva, štednje, zdravja in prihrane časa, je potrebno:

a) da se ukinejo vsi kramarski sejmi;
b) da se dovoljuje prirejanje poljedelskih (živinskih) sejmov samo v krajih, kjer to zahtevajo narodno - gospodarske prilike, to pa izključno v sporazumu s pristojnimi gospodarskimi komorami.

Na takih sejmih se sme trgovati samo z živino in drobnico, s poljedelskimi produkti in z obrtniškimi izdelki, ki so v nujni zvezi s poljedelstvom in živinorejo ter s predmeti hišne industrije in domače obrtnosti v zmislu obrtnega zakona.

9. Krošnjarenje se dovoljuje izjemoma edino invalidom, ki so nesposobni za drug po-

klic ter osebam, iz krajev, ki so navedeni v zakonu, ker je to star običaj in ekonomska potreba, to pa edino le s predmeti, koje bo točno določil zakon.

10. Obrtniki (trgovci, obrtniki in industrijci) smejo nabirati naročila bodisi sami, bodisi po svojih strokovno kvalificiranih nameščenih (trgovskih potnikih), opremljenih z uradnimi legitimacijami, samo pri njih obrtnikih in zunaj kraja sedeža svojega obrta koji imajo v svojem obratovašišču predmete, za katere se nabirajo naročila. Pri takem nabiranju naročil smejo nositi s seboj samo vzorce stvari, koje se ponujajo, nikakor pa ne blaga za prodajo.

11. Obiskovanje šole mora postati obvezno za vajence ter se mora organizirati na bazi strokovnosti tako, da bodo mogli vajenci dobiti popolno izpopolnitev v svoji praktični izobrazbi, v delavnici, odnosno poslovalnici. Pravtako je treba, da se izvrši po možnosti razdelitev šol po strokah, odnosno sličnih strokah in da se uvede enoten pouk za vse šole iste vrste.

12. Točno je treba regulirati s tem zakonom odnose med vajenci in pomočniki na eni ter lastniki podjetja na drugi strani, v kolikor so v neposredni zvezi s predpisi obrtnega zakona.

13. Razsojevanje v sporih, ki nastanejo iz delavnega razmerja med lastniki podjetij in njihovim pmoožnim osobljem se ima po-veriti brez ozira na vrednost spora obrtnim sodiščem (sudovima dobrih ljudi) iz poklicnih sodnikov in sodnikov-lajikov iz skupine delodajalcev in skupine pomožnega osoblja. Ta sodišča se morajo osnovati na sedežu vsakega okrožnega sodišča (sudbenega stola), po možnosti pa tudi pri srezkih sodiščih. Razsodbe teh sodišč so izvršne izvzemši v sporih v vrednosti nad 1000 Din, v katerih obstoji pravica pritožbe na prizivno sodišče kot obrtno sodišče II. stopnje, kojega izrek je izvršen.

V vseh prejšnjih načelih se morajo dovoliti izjeme, toda te izjeme se morajo omejiti izključno le na neobhodno potrebno.

Izvzemši prejšnjih želji, ki jih je treba uveljaviti v novem obrtnem zakonu, opozarja konferenca osobito na potrebo in željo, da se bodisi s tem zakonom, bodisi s posebnim zakonom predpiše potrebne odredbe o pobijanju nelojalne konkurence v vseh njenih oblikah.

Trgovski in obrtniški komori v Splitu se naroča, da dostavi to resolucijo z referati ministru trgovine in industrije.

Delegati so nadalje soglasno sklenili, da se ima prihodnja konferenca vršiti meseca junija v Osijeku. Končno so sklenili, da se ima na letošnjem jesenskem izvozniskem kongresu poleg rednih obligatnih točk dnevnega reda obravnavati tudi vprašanje predelovanja in izvoza tobaka, o kojem bodo poročale komore v Skoplju, Sarajevu in Splitu ter o osnutku novega rudarskega zakona, o kojem imajo poročati zbornica v Ljubljani ter komora v Splitu, Sarajevu in industrijska komora v Beogradu.

LJUBLJANSKI VELESEJ OD 2. DO 11. JULIJA 1927.

Deutsche Reichsbahngesellschaft, Reichsbahndirektion Dresden je letos prvič dovolila udeležnikom Ljubljanskega velesejma 25% popust v osebnem in tovarnem prometu na vseh nemških državnih in privatnih železnicah. Pravico na to ugodnost daje sejmska legitimacija.

Začetek velesejma. Velesejem začne 2. julija in se neha 11. julija ob 7. uri zvečer. — Ponekod je bilo javljeno, da se vrši letošnji velesejem od 25. junija do 4. julija, kar pa je pomota.

Potovalni termini na velesejem. Na podlagi sejmske legitimacije se more potovati v Ljubljano na ogled velesejma že od 28. junija pa vse do 11. julija. Povratek pa velja od 2. do 15. julija.

Razstavljajci se opozarjajo, da bodo dobili na velesejmu lahko vse informacije o kupcih, kateri bodo pri njih naročili blago na doljšo kreditno dobo. Take informacije bo dojalo na velesejmu Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani.

ROPARSKI NAPAD V LJUBLJANI.

Snoči se je dogodil v Ljubljani roparski napad v Trnovskem pristanu na branjevko Jerico Ažman. Ropar je stavbinski delavec iz Prekmurja, uslužben pri tvrdki »Acetto«. Jerica Ažmanova je bila prepeljana v bolnico. Njeno stanje je brezupno. Policija je uvedla obširno preiskavo. O nje rezultatih bomo poročali.

IZLET »JADRANSKE STRAŽE«.

Že dolgo, le predlo go ni bilo na Ljubljani tako živahno, ko včeraj, ko je priredila naša agilna podružnica »Jadranske Straže« svoj prvi izlet po Ljubljani na barje. Bilo je skoraj tako, ko v starih časih, ko so Ljubljani praznovali sv. Ano ali pa, ko so kranjski plemenitaši prirejali izlete po Ljubljani.

Na okrašenih čolnih so ob dveh popoldne odrinili izletniki iz trnovskega pristanišča po Ljubljani navzgor. Ne predolgo potovanje do Mokarja jim je še skrajšal z lepimi skladbami železničarski orkester »Sloge«. Na čolnih so vihrale ponosno — kakor na kaki jadranski ladijski skupini jugoslov. signalne zastave, vso fregatno skupino pa je spretno vodil junaški »admiral« dr. Fetič. Pri izlivu Iščice so se »pomorski« potniki izkrcali ter se malce omamljeni od »morske« bolezni napotili do Mokarja, blizu barjanske šole, kjer so se otresli vseh posvetnih skrbi v prijetni zabavi, ki se je razvila na senčnatem Mokarjevem vrtu. Za ves izlet gre najlepše priznanje spretnim aranžerjem, tako predsedniku »Jadranske Straže« dv. sv. dr. Mar-nu, ravn. dr. Böhm, dr. Fetiču, gospem Majaronovi, Sterletovi, Skafarjevi in vsem drugim, ki so žrtvovali svoj čas in trud, da vzbude med našim občinstvom smisel za delovanje »Jadranske Straže«.

Z izletom so bili vsi izletniki nad vse zadovoljni in samo želeli je, da bi se prihod-njega izleta »Jadranske Straže« udeležili tudi oni, ki so včerajšnjega gledali »z var-nega«.

Sport.

DRŽAVNO PRVENSTVO.

Ilirija : Hašk 1 : 1 (1 : 0).

Po odličnih rezultatih, ki jih je dosegla Ilirija napram Gradjanskemu in B. S. K. se je pričakovala sigurna zmaga Ilirije. To so pričakovali več ali manj tudi Zagrebčani, ki so prišli navzlic slabim izgledom na zmago, moralno podpret svoje ljudi.

Rezultat, ki je bil dosežen je presenetil vse Zagrebčane, v postavi, ki so jo postavili so res nevaren konkurent za prvenstvo.

Moštvo Haška je prevladovalo v splošnem na polju skozi celo igro. Osobito je prišlo to do izraza v drugi polovici igre. Ne more se zanikati, tudi Ilirija je dala iz sebe vse, kar je mogla.

Dočim se je pri Hašku izkazala lepa tehnika in sigurno oddajanje žoge na igralce, je Ilirija nasprotno igrala nekoliko — na srečo. Zdi se nam, da je s tem zaigrala. V njeni krilski vrsti se je osobito pogrešal Lado z njegovo odlično igro. Vsled tega je tudi izostala ofenziva Ilirije, kakoršno je isto pokazala proti Gradjanskemu in kakoršno je predvedla proti B. S. K. V splošnem pa neodločen rezultat odgovarja poteku igre.

Sodnikov kot g. Čizlagi, z ozirom na dobro asistenco v stranskih sodnikih, imamo tudi v Ljubljani dosti. V tem oziru so tozadevni stroški nepotrební.

Presenečenju v Ljubljani je sledilo presenečenju v zmagi Hajduka nad B. S. K. Enako je Sašk odpravil favorita Sanda.

Prerokovati prvenstvo Jugoslavije enemu ali drugemu klubu, je danes nemogoče, kaže, da bo odločevala goldiferenca.

Dosedaj prednjači Hašk z 3. točkami.

A : B = 3 : 0.

Lahko se reče: Primorje je tolklo Ilirijo B z 3 : in sicer popolnoma zaslužno. Sodnik g. Ahčan — tudi dosti boljših.

Reka : Panonija 2 : 1.

Zasluzna zmaga Reke, ki je bila ves čas v premoči.

IX. OLIMPIJADA.

V letu 1928, se vrši IX. olimpijada v Amsterdamu, za zimske sporte pa zimska olimpijada v St. Moritzu. Letna olimpijada se vrši v juliju, zimska pa že v februarju. Olimpijade se udeleži preko 40 držav vsega sveta.

Organizacijo odhoda naše reprezentance sportnikov na olimpijado in skrb za financiranje je prevzel v to svrhu izbrani Medjusavezni odbor za IX. olimpijado, ki ima svoj sedež v Zagrebu, in katerega so ustanovili vsi sportni savezi z nalogo, da izvede potrebne priprave. Ker je vprašanje denarnih zastev za udeležbo na olimpijadi najvažnejše je osredotočeno delo tega odbora predvsem na to, da zbere dovoljno denarnih sredstev, da bo mogel kriti stroške potovanja in oskrbe za naše najboljšje sportnike in da jim tudi omogoči dostojno opremo. Medjusavezni odbor se je obrnil na predsednika vlade s prošnjo za denarno podporo, zaprosil je za podporo mesta Zagreb, vse velebanke in vse prijatelje sporta. Vrhutega je zaprosil in dobil dovoljenje kmetijskega ministrstva za izvršitev sportne loterije. Razmišlja pa tudi o tem, da bi si nabavil cenene in okusne propagandne znake. V svrhu intenzivnejšega nabiranja bodo prirejeni olimpijski dnevi v nedeljo dne 11. septembra t. l. in maja 1. 1928 po vsej državi naenkrat. V teh dneh se bo priredilo manifestacije za olimpijado večje sportne prireditve, matinee in nabiranje denarnih sredstev v ta namen. Medjusavezni odbor bo poskusil vse, da najde dovolj sredstev za dostojno zastopanje naše države na bodoči olimpijadi. Vse ostale države delujejo mrzlično na pripravah za to

največje svetovno tekmovanje, vsled česar mora biti naša dolžnost, da se zavedamo važnosti in pomembnosti državne reprezentance na olimpijadih in da po svojih močeh podpiramo olimpijsko akcijo.

V Sloveniji se je ustanovil poseben: Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji, ki ima nalogo, podrobno izvesti propagando v naših krajih. Sestavljajo ga složno vse sportne organizacije, ki imajo svoj sedež v Sloveniji. Predsednik tega odbora je znani sportnik g. dr. Fran Zupanc.

S. K. Hirijs, tennis-sekcija priredi dne 16. junija in sledeče dni nacionalni tennis-turnir za prvenstvo Ljubljane na klubskem tennis igrišču pod Čekinovim gradom. Igralo se bo 16. VI. od 9. ure naprej, 18. VI. od 15. ure naprej, 19. VI. od 9. ure naprej. Stalna vstopnina Din 10. — Uprava turnirja.

MARIBORSKA POROTA.

Sin umoril lastnega očeta.

Jože Šiljak, 20-letni kočarski sin iz Bitovščaka pri Ormožu je izprijen fant, ki ne mara za nobeno pravo delo. Svoječasno se je učil trgovske obrti. Ker ni bil pošten, ga je trgovec spodbil, nakar je postal v domači vasi hlapec. Oče ni maral zanj. Sicer je pa vladalo tudi med očetom in ostalima dvema sinovima zelo napeto razmerje radi prevzema posestva. Oče si je hotel izgovoriti prevelik užitek.

Dne 15. maja zvečer, ko se je spravljal stari Tomaž Šiljak spat, je oddal nekdo skozi okno strel, ki je zadal Tomaža Šiljaka v desno stran prsi. Šiljak je bil sicer težko poškodovan, vendar pa je v bolnici okrevale.

Dne 27. decembra je bil izvršen na Tomaža Šiljaka sličen napad. To pot pa je pogodil storilec Tomaža Šiljaka bolje: Stari je obležal na mestu mrtve.

Ker umorjeni ni imel drugih sovražnikov, so osumili orožniki takoj njegove sinove, pri katerih so našli tudi orožje. Lovrenc in Franc sta dokazala alibi, Jože pa je prišel na za-

tožno klop. Fant sicer taji, toda za njegovo krivdo govore številne indicije.

Obravnava je bila v svrhu zaslišanja novih priči, ki jih je predlagal obtoženec, preložena.

To in ono.

Etape borbe z religijo v sovjetski Rusiji.

V zadnjih desetih letih po komunistični revoluciji v sovjetski Rusiji moremo razlikovati tri etape borbe sovjetskih oblasti z religijo. Prva etapa spada v epoko vojnega komunizma; v tej periodi je bila borba komunistov z religijo oboroženega značaja. Prirejale so se cele ekspedicije za ropanje cerkvenih dragocenosti, duhovnike so zapirali in jih pošiljali v koncentracijske tabore, komunistične organizacije so pretvarjale cerkve v svoje klube ter so prirejale tam anti-religiozne demonstracije.

Kasneje, ko je epoko oboroženega komunizma, ki je trajala vsega skupaj tri leta, zamenjala perioda nove ekonomske politike (NEP), se je borba sovjetskih oblasti s cerkvijo nekoliko zmanjšala. To se ne more razlagati samo s tem, da je aktivnost komunistov nazadovala, temveč tudi s tem, da se je aktivnost cerkvenih faktorjev v sovjetski Rusiji znatno zvečala. Pojavil se je nov tip duhovnikov - borcev, ki so smatrali svojo versko službo za vzvišeno. To je tako vplivalo na komunistično razpoloženje mase, da se je pogosto pripetilo, da so komunistične mase prenehale s preganjanjem cerkve ter njenih predstavnikov. Na ta način je cerkev pritegnila k sebi veliko število novih vernikov.

Tretja perioda borbe sovjetski oblasti proti religiji je - perioda pasivnosti. Danes vodi sovjetska vlada v razmerju do cerkve povsem politiko pasivnosti. Danes se v Rusiji ne vodi več notranja borba proti cerkvi. Toda taka politika je pričela vzbujati nezadovoljstvo pri enem delu komunistov, tako konstatira na primer »Rabočaja Gazeta«, da se v zadnjem času opaža, da versko razpoloženje ne raste samo pri novi buržuaziji,

temveč tudi pri delavstvu. Kakor trdi sovjetsko časopisje, o to rezultati živahnejšega dela posameznih sekt in religioznih organizacij.

Hkrati piše dalje »Rabočaja Gazeta«, da v zadnjem času ponehujejo spori med posameznimi cerkvenimi organizacijami in da se nekatere religiozne struje medseboj pomirjujejo. Najbogatejši predstavniki nove buržuazije podpirajo materialno religiozne organizacije. V zadnjem času dobivajo duhovniki od privatnih oseb velike vsote denarja za cerkvena popravila, za zgradbo novih cerkev itd.

Posebno zanimivo je, da se more zadnje čase opaziti tudi krepkejša zunanja aktivnost cerkve v Rusiji. Kar je bilo pred dvema tremi leti povsem izključeno, to je danes skroo vsakdanji pojav. Cerkev se brani proti napadom sovjetskih oblasti po nekaterih mestih z velikim uspehom.

»Rabočaja Gazeta« poroča celo o nekaterih demonstracijah s strani cerkve proti sovjetskim oblastem. Tako je na primer v Bronickem ujezdu v moskovski guberniji priredila cerkev na dan prvega maja procesijo kot demonstracijo proti komunistični proslavi prvega maja. Mnoge religiozne organizacije delajo zlasti na tem, da pridobijo tudi mladino zase.

Stare metode sovjetov v borbi proti religiji so bile pri ruskem prebivalstvu popolnoma diskreditirane. Sedaj iščejo sovjetske oblasti drug način borbe. Njihovo iskanje je zelo težko in če najdemo nov način za borbo s cerkvijo v Rusiji bo pokazala šele bodočnost.

(CEPS.)

TERENTE USTRELJEN.

Nevarnega rumunskega roparja glasovitega Terente-a je dohitela končno njegova usoda. V petek ob 5. uri popoldne so ga njegovi preganjanci izsledili. Pobegnil je bil z malo barko v močvirje; mogoče je nameraval ravno izvršiti nov roparski napad, ker so mu pošla živila.

Ko so ga orožniki zagledali, so takoj skle-

nili, da ga obkolijo, zakaj v caracaluškem močvirju jim je že večkrat ušel.

Jeli so od vseh strani nanj streljati, ob enem so se njegovi barki bolj in bolj približevali. Terente je odgovarjal prav tako s streli, uspeha pa ni imel dosti, ker je moral obenem veslati. Končno sta ga zadeli dve krogli, ena v levo roko, druga sta v levi bok.

Kljub temu ni takoj obupal. Kot medved močni ropar se je umikal orožnikom še celih 25 kilometrov daleč. Očividno jih je hotel zadržati, da bi se stemnilo, nakar bi jim bil v temi, kot že tolikokrat zopet ušel.

Toda orožniki so bili hitrejši od njega. Dohiteli so barko ter Terente-a, potem ko je bil izstrelil vso municijo, aretirali.

Na orožniški postaji v Marinu je bil zaslišan. Nahajal se je v strašnem stanju. Na gornjem delu telesa je imel samo srajco, polno strjene krvi. Pri njem so našli usnjato torbico z nekoliko obleke, ki jo je odvezal pred par dnevi inženjeru Ticanu in okoli 60.000 lejev.

Terente je bil napol pijan.

Povedal je, da se mu je bila nenadoma vtila kri, da bi se okrepljal, je izpil na dušek steklenico žganja. Nato je za trenutek vstal ter šel na prosto. Tam je zagledal orožnike. V sami srajci je zbežal v barko.

Orožništvo ga je strogo stražilo, da bi preprečilo, da ne bi, kot toliko njegovih tovarišev pred njim, zopet pobegnil. V pogovorih z orožniki je vedno obžaloval, da se mu sedaj ne bo mogoče več maščevati nad raznimi ljudmi, ki mu v zadnjem času niso hoteli več prinašati hrane in obleke.

Kljub ostrim varnostnim odredbam je skušal Terente pobegniti. Toda straža ga je na begu ustrelila.

Nepošteni seljaki. Sarajevsko srezko poglavarstvo je izročilo državnemu pravdniku 27 kmetov iz Hadžića, ker so si dali izplačevati od države podpore za porode otrok, ki jih ni bilo. Na ta način so oškodovali kmetje državo za preko 60.000 Din.

Marcel Prévost:

41

Don-Juanke.

— Komaj sem se ga otrsela. Morala sem mu dati sestanek, na katerega seveda ne bom šla, kajti zame obstoja samo eno bitje na svetu... In temu bi rada ugajala.

Obe ženi sta se držali še vedno za roke. Kamilini prsti so bili naravnost vroči in Albina je občutila vso tragiko žene, koje lepota usiha, ki bi pa bila rada lepa samo še enkrat, da bi zavojevala samo še enega moškega... Albina je sicer imela sočutje, toda to se je mešalo z zmagošlavnim veseljem, ki je pevalo v njej: »Jaz sem lepa!«

— Morala sem preživeti to krizo, je dejala Kamila, rano, bolezen in telesno propadanje, da sem spoznala, kaj se pravi ljubiti... ljubiti tako, kot ljubijo druge ženske. Poprej sem ljubila skoraj tako, kot ljubijo moški: Izбирala sem in bila sem si svesta, da moje izbire nič ne more ovirati, ne da bi se brigala za moralno vrednost svojega sodruga. To, kar so me ti poskusi naučili o moških, jim nikakor ni v čast. Danes se je položaj spremenil. Jaz si na tihem želim, da bi me on osrečil.

Slednjič sta se pogovarjali o toaletah in ta pogovor je trajal tako dolgo, da je Albina komaj še pravočasno prišla k večerji domov in zamenjala svoj kostum z večerno obleko. Pričakovala je Rogera po večerji in vedela je, da bo pogovor silno resen.

— Ali ni nihče telefoniral v moji odsotnosti, Justina?

— Ne, gospa komtesa, toda dve pismi sta dospeli s pošto.

Pri teh besedah se je Albina tako nagl ozganila, da ji je služkinja odtrgala pentljo na krilu.

— Dajte mi ju takoj.

V naglici je Albina pretrgala zavitke, toda pismi nista bili zanj posebnega pomena: Eno je bilo reklama za kovčke, drugo pa neka nezanimiva zadeva. »To je zadnja večerna pošta danes,« si je dejala Albina, nimam se torej ničesar več bati... In začela je z uprav spodobno pobožnostjo delati toaleto, kakor da bi se prvič podala na sestanek.

Kot večina elegantnih mondenskih dam njene dobe je skoraj popolnoma odpravila večerjo. Ko je bila oblečena, si je dala servirati pol kroznika lahne juhe in nekaj žličk ukuhanega sadja. To je bila vsa njena večerja. Nič kruha, nič pižee. To je bila ena izmed tisočerihi žrtev, ki jih je izvajala z najstrožjo energijo, da ostane mlada, vitka in sveža mnogo dalj časa kakor navadne ženske. Te žrtve so bile bolj stroge kot žrtve redovnic: Vera v lepoto je bila njih vzrok in nebesa ljubezni nje plačilo... Albina je trdno zapala, da bo njena lepota tako trajala dolga leta.

»Čez pol ure bo Roger tukaj,« si je mislila. »Sprejela ga bom budoirju in mu ponudila ambra-cigareto. Ko jo bo pokadil, se mu bom izpovedala.«

Nestrpno si je že želela te ure, kakor si želi pacient operacije, ki mu bo slednjič prinesla mir in olajšanje.

— Gospa komtesa noče več kompota?

— Ne. Prinesite mi čašo lipovega čaja in pustite me. Javite mi, ko pride gospod Vaugrenier.

Služkinja je odnesla kroznike z mize, se vrnila čez nekaj minut s čašo čaja in pnevmatičnim pismom na srebrnem podstavku.

Srebrnine oči so zbegano gledale majhni, večkrat prepognjeni modri pisemski zavitek. Za trenutek jo je obšla slabost, kakor jo človek občuti v dvigalu, ki prenaša pada. Komaj je z enegično voljo premagala svoj nemir. Prijela je pismo, raztrgala ovitek in čitala: »Hotel Bradford, rue Cambon, 23.

Gospa Komtesa!

Moje ime Vam je znano, kot sem to zvedel od gospoda Rogera Vaugreniera, svojega varovanca. Kot njegov boter in varuh Vas prosim za čast, da bi me čimprej sprejeli, če le mogoče, že jutri. Na razpolago se Vam ob vsaki uri. Ni Vam treba drugega, kot telefonirati v moj hotel.

Roger ne ve ničesar o mojem prihodu v Pariz in izrecno prosim, da mu o tem ne črhnete besedice.

Roger mi je včeraj pisal, da Vas hoče poročiti in takoj, ko sem prejel njegovo pismo, sem se odpravil, da govorim z Vami. Iz tega lahko sklepate, kako nujna in važna je ta zadeva.

Z odličnim spoštovanjem
udani

Dr. S. G. Hobson.

Albina je položila modri papir na mizo. Kot vedno je pod vtisom grozeče nevarnosti zbrala vse svoje duševne sile. Čutila je nekoliko vročine, toda njene misli so bile popolnoma jasne.

(Dalje prihi.)

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca

kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, posamezni deli, pnevmatika, igle za vse sisteme - samo v

Najnižje cene. - Tudi blizu Prešernovega na mesečna odplačila. LJUBLJANA spomenika ob vodi.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zaključite ponudbo. Telefon Elev. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

POMLAD!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje, Razna dišeča mila - samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Ljubljana

Najnižje cene. Točna postrežba.

— Širite —

„Narodni Dnevnik“

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852. TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v fiskarsko stroko spadajoča dela

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Uradnica

samosvojna moč z večletno prakso, večja knjigovodstva, strojepisja in tesno pisja, išče službo za takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe prosijo na upravo lista pod značko »Agilna 1000«

Oblačilno blago

po globoko znižanih cenah prodaja družba »MAKOC, Ljubljana, Dunajska cesta 36, ravno Jugo-auto.

Mala soba

z električno razsvetljavo v središču mesta se odda takoj. Naslov pove upravo lista.

Premog - Čebina

Wolfova 1/II. - Telef. 50.

Zahvalnica.

Gosp. lekarnar Blum, Subotica. — Čast mi je obvestiti Vas, da so mi Vase Larucin kapsule jako dobro pomagale pri spolni bolezni in da je kapanje povsem prenehalo. — S spoštovanjem K. M. Maribor. — Larucin kapsule se dobivajo po Din 20.— po vseh lekarnah. Glavna skladišča: Apoteka Blum, Subotica.

Gospodična

išče posojilo do 3000 Din za dobo enega leta, katerega bi odplačevala mesečno 250 Din z obrestmi. Ponudbe na upravo lista pod »Dobre obresti«.